

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE OTOK ZA RAZDOBLJE OD 2014 - 2018 GODINE

NOSITELJ IZRADE:
Općina Otok

IZRAĐIVAČ:
Arching d.o.o.
Šimićeva 56
21 000 Split

**NACRT IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU
2014 - 2018
Općine Otok**

U skladu sa PRAVILNIKOM O SADRŽAJU I OBVEZNIM PROSTORNIM
POKAZATELJIMA IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU
NN 48/14

NOSITELJ IZRADE:

Općina Otok

PRAVNO TIJELO KOJE
JE IZRADILO IZVJEŠĆE:

«ARCHING» d.o.o. - SPLIT

RADNI TIM:

Srđan Šegvić, d.i.a.

Mirela Buble dipl.oecc.

Ivica Perković dr.vet.med.

DIREKTOR:

Srđan Šegvić, d.i.a.

SPLIT, veljača 2015.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE OTOK

SADRŽAJ:

UVOD

I. POLAZIŠTA

1. Ciljevi izrade Izvješća
2. Zakonodavno-institucionalni okvir
3. Osnovna prostorna obilježja jedinice lokalne samouprave
4. Jedinica lokalne samouprave u okviru prostornoga uređenja županije

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina jedinice lokalne samouprave
2. Sustav naselja
3. Gospodarske djelatnosti
4. Opremljenost prostora infrastrukturom
5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

1. Izrada prostornih planova
2. Provedba prostornih planova
3. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unapređenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru.

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove
2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini jedinice lokalne samouprave
3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

V. IZVORI PODATAKA

Na temelju članaka 39., 40. i 41. Zakona o prostornome uređenju ("Narodne novine", broj 153/13) i članka 32. Statuta Općine Otok ("Službeni glasnik Općine Otok"), broj 03/13- (pročišćeni tekst) Općinsko vijeće Općine Otok na 14. sjednici, održanoj dana 18. ožujka 2015.g. donosi

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE OTOK ZA RAZDOBLJE OD 2014 - 2018 GODINE

UVOD

Izvješće o stanju u prostoru (u daljnjem tekstu : Izvješće) izrađuje se na temelju Zakona o prostornom uređenju ('Narodne novine, broj 153/13) u daljnjem tekstu Zakon i prema Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru ('Narodne novine', broj 48/14) kao četverogodišnji dokument praćenja stanja u prostoru.

Prema člancima 39., 40. i 41. Zakona, Izvješće sadrži analizu polazišta, analizu i ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja, analizu provedbe prostornih planova i drugih dokumenata koji utječu na prostor, te prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s osnovnim preporukama mjera za iduće razdoblje.

I. POLAZIŠTA

1. CILJEVI IZRADE IZVJEŠĆA

Zakonom je propisana obveza izrade Izvješća za jedinice lokalne samouprave kao četverogodišnji dokument praćenja stanja u prostoru.

Izvješće je jedini i osnovi dokument koji prati stanje u prostoru na prostoru Općine Otok.

Izvješćem o stanju u prostoru Općine Otok (u daljem tekstu Izvješće) kao dokumenta praćenja stanja u prostoru analizira se provođenje važećih dokumenata prostornoga uređenja i ocjenjuju provedene mjere, kao i njihova učinkovitost na svrhovito gospodarenje prostorom, zaštitu vrijednosti prostora i okoliša, te drugih elemenata od važnosti za prostor Općine Otok.

Općina Otok je posljednje dokumente za praćenje stanja u prostoru (Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru) donijela 25. studenoga 2005. godine koji su objavljeni u "Službenome glasniku Općine Otok", broj 6 od 25. studenoga 2005. godine, te Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje od 2010. do 2014. godine 15. rujna 2010. godine koje je objavljeno u „Službenom glasniku Općine Otok“ broj 05/10.

Izvješće o stanju u prostoru donosi Općinsko vijeće, a nakon usvajanja na Općinskom vijeću dokument se objavljuje u "Službenom glasniku Općine Otok".

Izvješće o stanju u prostoru Općine Otok sadrži dijelove određene člankom 40. Zakona o prostornom uređenju, i to: analizu stanja i trendova prostornog razvoja na temelju obveznih prostornih pokazatelja o stanju u prostoru, analizu provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata te ocjenu stanja i prijedloge za unaprjeđenje prostornog razvoja s planom aktivnosti i prijedlogom prostornih pokazatelja za naredno razdoblje.

U razdoblju od donošenja prvoga Izvješća o stanju u prostoru i Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru na temelju Strategije prostornoga uređenja Republike Hrvatske donesen je Program prostornoga uređenja Republike Hrvatske. Ti dokumenti čine osnovne strategijske dokumente, kojima se usmjerava razvitak u prostoru, uređenje i zaštita prostora i predstavljaju temelj za izradu dokumenata prostornoga uređenja.

Strategija prostornoga uređenja Republike Hrvatske kao temeljni dokument prostornoga uređenja postavila je osnove uređenja prostora i okoliša Države i usmjerila izgradnju svih djelatnosti koje se pojavljuju na cjelovitom prostoru Države. Strategija je okvir, mjesto i polazište za usklađenje interesa svih korisnika u prostoru kao globalni okvir za postavljanje gospodarskoga razvitka svih dijelova Države, kojom se osobito predlaže usmjeravanje izgradnje sustava naselja, osnovne prometne i druge infrastrukture, zaštita prirode i okoliša, te razrađuje mehanizme upravljanja prostorom i okolišem radi usklađivanja interesa svih korisnika prostora.

Programom prostornoga uređenja Republike Hrvatske određeni su osnovni ciljevi razvoja u prostoru, kriteriji i smjernice za uređenje prostornih i drugih cjelina te prijedlozi prioriteta za ostvarenje ciljeva prostornoga uređenja. Određene su i osnove za organizaciju, zaštitu, korištenje i namjenu prostora, sustav središnjih naselja, sustav razvojne državne infrastrukture, te mjere i smjernice za zaštitu i unapređenje okoliša.

Osim Programa prostornoga uređenja Republike Hrvatske također je donesen i Prostorni plan Splitsko dalmatinske županije koji je usvojen u listopadu 2002. godine i objavljen u "Službenome glasniku Županije splitsko dalmatinske", broj 1/03, kao i Izmjene i dopune istoga iz 2004., 2007. i 2013. godine objavljene u "Službenome glasniku Županije splitsko dalmatinske", broj 8/04, 5/05, 5/06 i 13/07 i 9/13).

Ciljevi:

Analitički ciljevi:

- analiza pokazatelja:

- općih činitelja razvojnih kretanja u prostoru
- razvoja naselja i područja za razvoj naselja
- gospodarskih djelatnosti
- opremljenosti prostora javnom i komunalnom infrastrukturom
- zaštite i korištenja posebno vrijednih prostora
- područja od posebnog državnog interesa i obilježja
- zaštite okoliša u prostornom uređenju

- analiza stanja i trendova prostornog razvoja:

- pokrivenost prostornim planovima
- dosljednost razvojnih dokumenata i programa Općine s Prostornim planom uređenja općine

- analiza provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata:

- provedba dokumenata prostornog uređenja lokalne razine
- odstupanja od planiranog prostornog razvoja Programski ciljevi s prijedlozima za unapređenje prostornog razvoja općine u funkciji regionalnih razvojnih potreba:

- prijedlozi i razlozi izrade, odnosno izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja na lokalnoj razini

- prijedlozi izrade drugih dokumenata i programa (studije, istraživanja, razvojne koncepcije) s osnovnim polazištima

- prioritetne aktivnosti u provođenju dokumenata prostornog uređenja (sanacija degradiranih područja, sprječavanje negativnih procesa i ostvarivanje uvjeta za daljnji prostorni razvoj)

Pregled prostornih pokazatelja:

- o stanju u prostoru prema tematskim cjelinama
- s prijedlogom pokazatelja za naredno razdoblje Izvješće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja, provedbe i trendove razvoja u prostoru, analizu provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata i prijedloge za unaprjeđenje razvoja s osnovnim preporukama za naredno razdoblje.

2. ZAKONODAVNO - INSTITUCIONALNI OKVIR

Prostorno uređenje je skup različitih aktivnosti kojim se osigurava gospodarenje, zaštita i upravljanje prostorom kao osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom. Aktivnosti prostornog uređenja usmjerene su na osiguravanje i cjelovito ovladavanje procesima prostornog razvoja i promjena u prostoru, sagledavanja značajki i čuvanje trajnih vrijednosti prostora na koji način se stvaraju uvjeti za poboljšanje i unaprjeđenje uvjeta života i rada, uravnoteženi regionalni razvoj Hrvatske, povezanost njezinih dijelova te integriranost i afirmacija u europskom prostoru, zaštitu i unaprjeđenje prirodnog i kultiviranog krajobraza, okoliša, kulturnih i prirodnih dobara te drugih integralnih dijelova prostora, racionalno i štedljivo korištenje prostora te njegovih regionalnih osobitosti područja. Funkcija prostorno uređenje uređenja ostvaruje se kroz Sustav prostornog uređenja kojeg čine slijedeći elementi:

1. Zakoni i propisi doneseni na temelju zakona kojima se uređuje Sustav prostornog uređenja i odnosi svih elemenata sustava;
2. Subjekti prostornog uređenja:
  - državna, područna i lokalna tijela vlasti (predstavnička, izvršna i upravna);
  - stručne ustanove i pravne osobe koje osiguravaju stručnu utemeljenost vršenja poslova prostornog uređenja;
  - zainteresirani korisnici prostora;
3. Dokumenti praćenja stanja u prostoru (Izvješća o stanju prostoru);
4. Dokumenti prostornog uređenja (prostorni planovi i planovi užeg područja).

Ključni zakon koji regulira čitav sustav prostornog uređenja je **Zakon o prostornom uređenju i Zakon o gradnji („Narodne novine“, br. 153/13)**, koji uređuje sustav prostornog uređenja kojeg čine subjekti, dokumenti, akti i postupci kojima se osigurava praćenje stanja u prostoru, uvjeti i načini izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja te uređenje građevinskog zemljišta, zatim nadležnosti tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Pored temeljnog zakona o prostornom uređenju, za planiranje, korištenje i zaštitu prostora važno je naznačiti i sljedeće podzakonske akte:

- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima Izvješća o stanju u prostoru (Narodne novine, br. 48/14);
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (Narodne novine, br. 29/83, 36/83, 42/86);

- Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima (Narodne novine br. 21/09, 57/10, 126/10, 48/11 i 81/12);

- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Ministarstvo zaštite okoliša,

prostornog uređenja i graditeljstva izdaje lokacijsku i/ili građevnu dozvolu (Narodne novine, br. 116/07, 56/11)

Posebno je važan Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (Narodne novine, br. 86/12). Tim zakonom se uređuju uvjeti, postupak i pravne posljedice uključivanja u pravni sustav nezakonito izgrađenih zgrada, uređuju se odnosi u prostoru i definiraju uvjeti prostornog uređenja.

Pored gore navedenog Zakona i podzakonskih propisa, značajni su sljedeći Zakoni:

- Zakon o naseljima (Narodne novine, br. 54/88);

- Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 70/05, 139/08 i 57/11);

- Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 110/07);

- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, br. 152/08, 25/09, 153/09, 21/10, 90/10, 124/10, 39/11, 61/11);

- Zakon o šumama (Narodne novine, br. 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10 i 25/12);

- Zakon o vodama (Narodne novine, br. 153/09 i 130/11);

- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, i 136/12);

- Zakon o cestama (Narodne novine, br. 84/11 i 18/13);

- Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine, br. 67/08, 48/10

- OUSRH i 74/11);

- Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08 i 61/11);

- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 158/03, 141/06 i 38/09 i 123/11 - OIRUSRH);

- Zakon o telekomunikacijama (Narodne novine, broj 122/03, 158/03, 177/03, 60/04 i 70/05);

- Zakon o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, br. 73/08, 90/11 i 133/12);

- Zakon o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine, br. 26/03 - pročišćeni tekst, 82/04, 178/04

- Uredba, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11 i 144/12);

- Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (Narodne novine 114/11);

- Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine 130/11); - Zakon o otpadu (Narodne novine 178/04, 111/06, 60/08, 87/09);

- Zakon o zaštiti od požara (Narodne novine, br. 92/10);

- Zakon o zaštiti i spašavanju (Narodne novine, br. 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10);

- Zakon o zaštiti od buke (Narodne novine, br. 30/09);

- Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine, br. 16/07, 152/08 i 124/10);

- Zakon o obrani (Narodne novine, br. 33/02, 58/02-ispravak i 76/07, 100/04. i 153/09);

- Zakon o rudarstvu (Narodne novine, br. 75/09 i 49/11), kao i podzakonski akti doneseni na temelju gornjih zakona.

Zakonska osnova izrade Izvješća sadržana je i u članku 39. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“, br. 153/13), prema kojem predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave razmatraju četverogodišnje Izvješće o stanju u prostoru.

Izvešće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja, provedbe i trendove razvoja u prostoru, analizu provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata i prijedloge za unaprjeđenje razvoja s osnovnim preporukama za naredno razdoblje.

U izradi Izvešća oslonilo se na prikupljanje podataka iz važećih dokumenata prostornog uređenja, službeno objavljenih podataka, te drugih razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru. Prilikom prikupljanja, obrade i posebice vrednovanja podataka, uočen je problem njihove međusobne neusklađenosti u odnosu na različite izvore.

3. Osnovna prostorna obilježja općine Otok

Administrativno područje Općine Otok zauzima kopneno područje površine 91,77 km² kopnenoga dijela Splitsko - dalmatinske županije, ili 9% teritorija bivše općine Sinj.

Općinu Otok čini šest naselja i to: Gala (13,31 km²), Korita (21,51 km²), Otok (12,53 km²), Ovrlje (6,41 km²), Ruda (31,15 km²) i Udovičići (6,86 km²).

Općina Otok je dio Dalmatinske zagore. Smještena je na kopnenom dijelu Splitsko-dalmatinske županije u neposrednoj blizini Splita kao prvog grada po veličini unutar

županije Općini Otok pripada najistočniji dio sinjskog polja, visoravni nad njim - podi i dio Kamešnice do granice sa Bosnom i Hercegovinom. Otočku općinu od sinjske dijeli rijeka Cetina, crta koja od Kosinca s istoka prati cestu Han - Bili Brig. Granica zatim pravi luk od Gljevačkih polja i završava na državnoj granici. Na jugoistoku prema triljskoj općini granica općine Otok siječe sinjsko polje od kote 294 na Cetini do mosta na Rudi, potom razdvaja Svinjaču od Vrabača, penje se na Petrove kuke, siječe cestu Ruda - Rože južno od Botica, zatim preko Kurlana i Škripuše (1 004 m) završava na Ravnoj glavi (1094 m).

Najvažnije geografske odrednice su Cetina i Kamešnica te polje između njih Sinjsko polje predstavlja najveće proširenje u gornjocetinskoj dolini koje je stvarala rijeka između Svilaje i Dinare. Veličinu i oblik cetinske doline odredile su tektonske sile rasjedanjem terena između navedenih planina, tako da Svilaja i Dinara s Kamešnicom čine prirodni okvir staroj Cetinskoj županiji.

Prema službenome popisu stanovništva iz 2001. godine na području Općine živjelo je 5.782 stanovnika, što čini 1,25% stanovnika Županije, dok prema popisu stanovništva iz [2011.](#) godine Općina Otok ima 5.474 stanovnika, gustoća stanovništva - oko 63 st/km².

Demografska struktura i Lokalno socijalno gospodarska struktura

Stanovništvo je temeljni čimbenik društvenog, gospodarskog i kulturnog života i razvitka svakog društva, a posebice lokalne zajednice. Ono je osnovna proizvodna snaga, nezamjenjiv element gospodarskih procesa, jer njegova brojnost, znanje i napori uvjetuju strukturu, organizaciju i ukupnu efikasnost tih procesa.

S druge strane, stanovništvo daje krajnji smisao gospodarskim procesima, jer je svrha gospodarskog razvoja upravo blagostanje pripadnika lokalne zajednice u kojoj se taj razvoj ostvaruje. Zato se razmatranja o gospodarskom razvitku ne mogu odvojiti od stanovništva kao njegovog bitnog okvira.

Formiranje i korištenje radnih resursa lokalne zajednice jedan je od osnovnih problema reprodukcije i razvitka, te planiranje društvenog i gospodarskog razvitka mora kao svoj bitni element uključiti i analizu raspoloživih radnih resursa i način njihove uporabe.

Ukupno stanje i kretanje stanovništva na jednom području rezultanta je razine i tendencije razvoja komponenti prirodnog i mehaničkog kretanja stanovništva (nataliteta, mortaliteta, imigracije, emigracije). Ono je, dakle, agregatni izraz zajedničkog kretanja ovih veličina u prošlosti i sadašnjosti.

To iziskuje složeni pristup praćenju i proučavanju demografskih procesa jer demografski razvoj lokalne zajednice ne ovisi samo o procesima na njezinu području, već i o funkcijama i demografskim kretanjima širih prostora s kojima je u neimenovanoj interakciji.

Opće kretanje stanovništva nekog prostora koje može biti pozitivno (stanovništvo raste) ili negativno (broj stanovnika opada) pokazuje utjecaj prirodnog prirasta i prostorne pokretljivosti stanovništva u nekom razdoblju. Negativni prirodni prirast

(više umrlih nego rođenih) i negativna migracijska bilanca tj. prevaga broja iseljenih nad brojem useljenih davat će određenom prostoru egzodusna obilježja (E). Obrnuta kombinacija će određenom prostoru davati imigracijska obilježja (I).

Demografska obilježja naselja Gala, Korita, Otok, Ovrlje, Ruda i Udovičići mijenjala su se u vremenu kvantitativno i kvalitativno pod utjecajem geografskih, socijalnih i ekonomskih čimbenika. Analizu nabrojanih i drugih utjecaja otežava činjenica da su prethodna istraživanja demografske strukture kraja općine Otok kao i ostalih općina zagore opsegom i sadržajem izrazito oskudna. Otežavajuća je okolnost i to što su granice komunalnih jedinica u nas predugo određivane na principima koji nisu bili temeljeni na potrebi racionalnog osmišljavanja prostora nego na drugačijim motivima, često i od isključivo lokalnog značaja, što je vodilo konstantnom prekranju granica koje danas otežava ih u nekim slučajevima potpuno onemogućava kvalitetnu komparativnu analizu podataka. S druge strane naselja općine su tijekom domovinskog rata ostala pošteđena ratnih djelovanja pa zbog toga kao i zbog razmjerno malog udjela srpske manjine u ukupnom predratnom stanovništvu ne trpe tako teške demografske posljedice ratnih zbivanja.

Dio primarnih faktora manjka na području općine, stoga se značajne životne funkcije i potrebe (zdravstvo, školstvo, ...) odvijaju u gradu Sinju, koji je udaljen svega nekoliko kilometara i Splitu koji je udaljen oko 35 kilometara i vrlo dobro je prometno povezan.

Općina Otok jedina je od šest jedinica lokalne samouprave proizašlih iz bivše općine [Sinj](#) koja prema popisu stanovništva iz 2001. godine bilježi rast stalnoga stanovništva u odnosu na desetljeće ranije. Tako je na području šest naselja u sastavu Općine Otok ([Gala](#), [Korita](#), Otok, [Ovrlja](#), [Ruda](#) i [Udovičići](#)) u travnju 2001. obitavalo 5.782 stalnih stanovnika, dok je u popisu 1991. zabilježeno njih 5.428. Posebno je značajno to da uzrok porastu stanovništva nije u doseljenju novih stanovnika, nego većem broju rođenih od umrlih, čime se Općina Otok svrstava u red onih malobrojnih općina ili gradova u Hrvatskoj s prirodnim prirastom.

Prema Državnom zavodu za statistiku, u Općini je Otok 1991. godine živjelo 6.574 žitelja (69,2 st/km²): u Otoku 3.431, Rudi 1368, Gali 1087, Udovičićima 462, Ovrliji 222 i Koritima 4 stanovnika.

Od ukupno 39 općina, koliko ih Splitsko-dalmatinska županija trenutno broji, treća je po broju stanovnika, odmah iza općina Podstrana i Dugi Rat, a zanimljivo je i to da Općina Otok ima veći broj stanovnika i od čak 6 od 16 gradova Splitsko-dalmatinske županije.

Prema popisu stanovništva iz [2011.](#) godine, Općina Otok ima 5.474 stanovnika. Većina stanovništva su [Hrvati](#) s 99,62%, a po vjerskom opredjeljenu većinu od 99,31% čine pripadnici katoličke vjere.

Od ukupnog broja stanovnika muškaraca je 2.788, a žena 2.686.

U Otoku je popisano 2.089 kućanstva, od čega su 1.564 stanovi za stalno stanovanje.

Općina Otok spada u površinom nešto manje od prosjeka veličinom Općine i gustoćom stanovništva - oko 63 st/km².

Na žalost, evidentan je nedostatak radnih mjesta, koji bi u odnosu na broj stanovnika i u odnosu na prosjek zaposlenosti u državi i županiji morao biti barem mnogostruko veći.

Kvantificirani pokazatelji o stanovništvu, obrazovanju, domaćinstvima i stanovima

Tablica 1. - Stanovništvo RH, Splitsko-dalmatinske županije i općine Otok 2011.godine.

	Broj stanovnika
Republika Hrvatska	4.284.889
Splitsko-dalmatinska županija	454.798
Otok	5.474

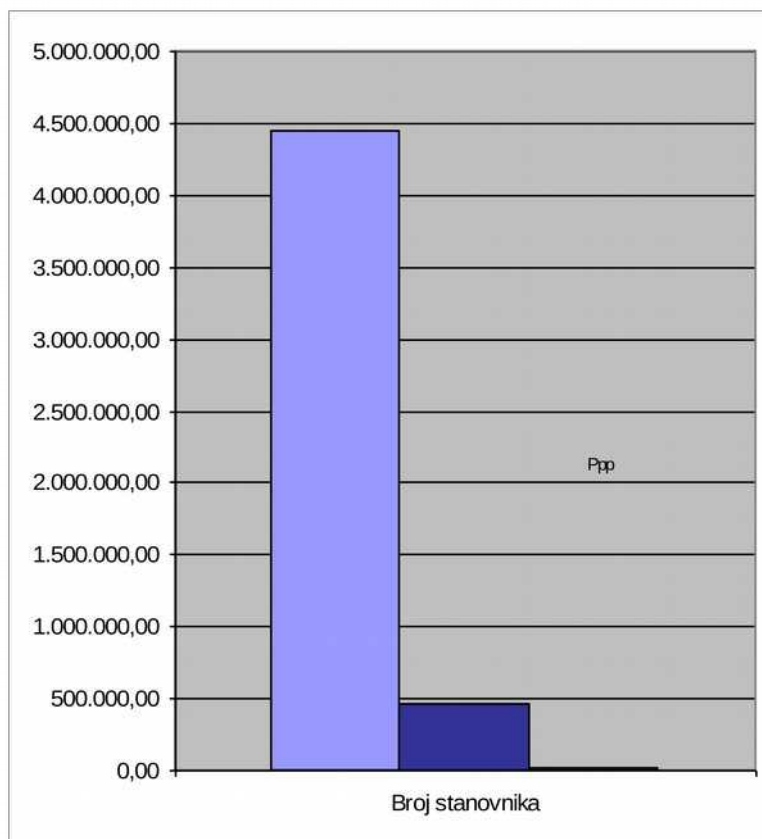
Izvor: Popis 2011

Tablica 2. - Gustoća naseljenosti stanovništva, 2011. godine

	Gustoća stanovništva (stan/km²)
Republika Hrvatska	78,48
Splitsko-dalmatinska županija	102,26
Otok	63

Izvor: Popis 2011

Grafikon : Stanovništvo RH, Splitsko-dalmatinske županije i općine Otok 2011.godine.

Tablica 3. - Prirodno kretanje stanovništva u općini Otok

					Brakovi
--	--	--	--	--	----------------

Godina	Živorodeni	Umrli	Prirodni prirast	sklopljeni	rastavljeni
2001	72	55	17	46	4
2002	74	61	13	39	2
2003	72	50	22	25	-
2004					
2005					
2006					
2008					
2007					
2009					
2010	67	55	12	27	-
2011	53	58	-5	25	-

Izvor: DZS

Dobna i spolna struktura stanovništva

Tablica 4. - Stanovništvo prema spolu i starosti u 2011. godini

Dobne skupine	Muškarci	Žene	Ukupno
0-4	185	169	354
5-9	172	180	352
10-14	208	175	383
15-19	228	208	436
20-24	183	194	377
25-29	190	165	355
30-34	164	179	343
35-39	191	144	335
40-44	218	174	392
45-49	232	179	411
50-54	232	158	390
55-59	196	144	340
60-64	111	119	230
65-69	60	75	135
70-74	83	115	198
75-79	67	150	217
80-84	45	100	145
85-89	16	46	62
90-94	5	10	15
95 i više	2	2	4
nepoznato			

Izvor: DZS

Spolna struktura stanovništva u granicama je normale.

Najveći broj stanovnika prema popisu iz 2011. godine zabilježen je u dobnoj skupini od 45 - 49 god. i od 40-45 god. što je pokazatelj strukture stanovništva srednjih godina na području Općine.

Kvalifikacijska struktura stanovništva

Tablica 5. - Stanovništvo staro 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi, obrazovnim područjima i spolu

	Republika Hrvatska	Splitsko- dalmatinska županija	OTOK
Bez škole	105.332	13.302	208
1 -7 razreda osnovne škole	580.379	47.182	738
196.9552.364Osnovna škola	801.168	67.137	845
VŠS1.733.198 Srednja škola	150.167	18.992	116
VSS	267.885	30.242	109
Magisterij	12.539	1.147	
Doktorat	7.443	639	1
Nepoznato	24.715	2.495	4
Ukupno	3.682.826	378.091	4.385

Izvor: DZS

Od ukupnoga broja stanovnika općine Otok, prema gore navedenim podacima iz Tablice, srednju stručnu spremu ima 54% stanovnika, dok 20% stanovnika ima samo osnovno obrazovanje, 0,5% od ukupnoga broja stanovnika nema nikakvo obrazovanje ili završeno nekoliko razreda osnovne škole.

Stanovništvo prema zaposlenosti

Tablica 6. - Zaposleni prema djelatnostima

Glavna djelatnost	Broj zaposlenih	Struktura zaposlenih (%)
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	-	
Rudarstvo i vađenje	-	
Prerađivačka industrija	-	
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacijom	24	9%
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, ...	-	
Građevinarstvo	119	41%
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikla	33	12%
3%Djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane	1	0,5%
Informacije i komunikacije ¹¹	-	

Prijevoz, skladištenje i veze		
Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2	1%
Poslovanje nekretninama, iznajmljivanje i poslovne usluge	-	
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	1	0,5%
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	-	
Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	8	3%
Obrazovanje	78	28%
Zdravstvena zaštita i socijalna skrb	-	
Ostale uslužne djelatnosti	6	2%
UKUPNO	283	100%

Izvor: DZS

Što se tiče zaposlenih prema djelatnostima, najviše stanovnika općine Otok radi u građevinarstvu (40%) i trgovini na veliko i malo (16%), zatim u obrazovanju (28%).

Migracija stanovništva

Tablica 8. - Migracije stanovništva / dnevni migranti

Tjedni migranti		Otok
	20	
Aktivni koji obavljaju posao	rade u drugome gradu / općini	754
	rade u drugoj županiji	27
	Nepoznato mjesto rada	3
rade u drugome naselju		
	svega	804
Učenici	osnovna škola	126
	srednja škola	203
	student	
	svega	329
UKUPNO		1.154

Izvor: DZS

Stanovi prema načinu korištenja

Činjenica je da je općina Otok većinom mjesto za stalno stanovanje. To nam i potvrđuje Tablica 9. gdje su prikazani stanovi prema načinu korištenja. Te je godine bilo ukupno 2.089 stana za stalno stanovanje.

Tablica 9. - Stanovi prema načinu korištenja u općini Otok

Stanovi prema načinu korištenja		Otok
Ukupno		2.089
Stanovi za stalno stanovanje	ukupno	2.027
	nastanjeni	1.564
	privremeno nastanjeni	362
	napušteni	101
Stanovi koji se koriste povremeno	stanovi za odmor	59
	-	-
Stanovi za iznajmljivanje turistima		-
Ostale djelatnosti		3

Izvor: DZS, Popis 2011.

Ulaskom u Europsku uniju također se očekuju povećana migracijska kretanja. Naročito se očekuje kupnja nekretnina na području općine od stranih državljana, i to uglavnom onih starije dobi. Vrlo je vjerojatno da će se doseljavanja nastaviti, no kojim tempom i u kojem obimu nezahvalno je prognozirati.

Tablica 10. - Stanovništvo općine Otok staro 15 i više godina prema trenutačnoj ekonomskoj aktivnosti, popis 2011.

Ukupno stanovnika	Zaposleni	Nezaposleni	Ekonomski neaktivni
4.385	1.318	612	2.452
100%	30%	14%	56%

Izvor: DZS – Popis 2011. godina

4. Općina Otok u okviru prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije

IZ ODREDBI PPSDŽ:

4.1. Uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju

Kao uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju određuju se područja koja čine funkcionalne i prostorne cjeline, i u pravilu obuhvaćaju više jedinica lokalne samouprave, gradova i općina. Osnovni kriterij za određivanje funkcionalnih cjelina na području Županije je definiranje prostora Županije kao regije, u daljnjoj podjeli na mikroregije koje su formirane od prostornih cjelina, a prostorne cjeline od administrativnih cjelina.

Tablica 11. Funkcionalne cjeline Splitsko – dalmatinske županije (Izvor: PPSDŽ)

Funkcionalne cjeline	Administrativne cjeline

Regija	Mikroregija	Prostorne cjeline	
Splitsko dalmatinska županija	Obalna Splitska konurbacija (dio)	Gradovi-Kaštela, Omiš (dio), Solin (dio), Split (dio), Trogir (dio), Općine-Klis (dio), Marina (dio), Dugi Rat, Podstrana, Seget (dio),	
		Makarsko primorje	Općine-Baška Voda, Brela, Gradac, Podgora, Tučepi, Zadvarje, Grad-Makarska,
	Zaobalna Sinjska -Cetinska krajina (dio)	Općine-Dicmo, Otok (dio), Gradovi-Sinj (dio), Trilj (dio),	
		Splitska konurbacija (dio)	Općine-Dugopolje, Gradovi-Omiš (dio), Solin (dio),
		Imotska krajina (dio)	Općine-Cista Provo (dio), Lokvičići, Lovreč (dio), Podbablje, Proložac (dio), Šestanovac, Zagvozd,
		Zagora splitske konurbacije	Općine-Klis (dio), Lećevica, Marina (dio), Muć, Prgomet, Primorski Dolac, Seget (dio),
		Vrgoračka krajina (dio)	Grad-Vrgorac (dio),
		Poljica	Grad-Omiš (dio)
	Vrlička (Cetinska) krajina (dio)	Grad-Vrlika (dio)	
	Zaobalno granična	Sinjska (Cetinska) krajina	Općine-Hrvace, Otok (dio), Gradovi-Sinj (dio), Trilj (dio),
		Imotska krajina (dio) Općine-Cista Provo (dio), Lovreč (dio), Proložac (dio), Runovići, Zmijavci, Grad-Imotski,	
		Vrgoračka krajina (dio)	Grad Vrgorac (dio),
		Vrlička (Cetinska)	Grad Vrlika (dio),

		) krajina (dio)	
	Otočna	Otok Brač	Općine-Bol, Milna, Nerežišća, Postira, Pučišća, Selca, Sutivan, Grad Supetar
		Otok Hvar Općine-Jelsa, Sućuraj, Gradovi-Hvar, Stari Grad	
		Splitska konurbacija (dio)	Općina-Okrug, Gradovi-Split (dio), Trogir (dio),
		Otok Šolta	Općina-Šolta,
		Otok Vis	Biševo, Svetac Gradovi-Komiža, Vis,

Kriteriji za određivanje funkcionalnih cjelina utvrđeni su na osnovu administrativne podjele prostora te prostornih, prirodnih, demografskih razvojnih i drugih analiza i odrednica utvrđenih PPSDŽ. Temeljem utvrđenih funkcionalnih cjelina određuje se vrsta, kapacitet i uvjeti za smještaj primarnih djelatnosti u prostoru, kako je to određeno u PPSDŽ.

Lokalna socijalno - gospodarska struktura

Kao pokazatelj ekonomskog rasta i razvijenosti određenog područja koristi se indeks razvijenosti prema kojemu se jedinice lokalne samouprave razvrstavaju u skupine (Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne, područne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti NN, 89/10.), a na temelju članka 24. Zakona o regionalnom razvoju RH („Narodne novine“ broj 153/09).

Općina Otok ima indeks razvijenosti 63,55 %, te pripada II. skupini jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 50% i 75% prosjeka Republike Hrvatske.

Tablica 8. Ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema razvijenosti

OSNOVNI POKAZATELJI	VRIJEDNOSTI POKAZATELJA ZA OPĆINU OTOK VRIJEDNOSTI POKAZATELJA U ODNOSU	
----------------------------	--	--

	NA NACIONALNI PROSJEK	
Prosječni dohodak per capita 2010. – 2012.	15.219	37,5%
Prosječni izvorni prihodi per capita 2010. – 2012.	846	22,7%
Prosječna stopa nezaposlenosti 2010. – 2012. 101,6%	25,6%	75,2%
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 – 65 godina (2011.) 100,4 Kretanje stanovništva 2010. – 2001.	71,51%	86,5%

Izvor: MRRFEU, www.mrrfeu.hr

Današnji nivo i struktura općinskog gospodarstva ukazuje na veoma skromnu i nerazvijenu osnovu, što je pored ostalih faktora, u velikoj mjeri i posljedica ratnih zbivanja.

Posljedica ovakvog stanja je također dugotrajnije osiromašenje radnog potencijala stanovništva i njegove reproduktivne snage, spor razvoj pogona čiste industrije i prehrambenih i prerađivačkih kapaciteta vezanih uz poljoprivrednu proizvodnju, obrta uslužnog zanatstva, te zaostajanje poljoprivrede kao jedne od temeljnih djelatnosti ovog područja. Posebno valja naglasiti da je djelatnost turizma na ovom području u dosadašnjem razdoblju bila potpuno zanemarena i nerazvijena.

Sadašnje stanje poljoprivrede tijesno je vezano uz stanje obiteljskih gospodarstava koja su korisnici gotovo cjelokupnog obradivog zemljišta. Obiteljska gospodarstva su nespecializiranih djelatnosti sa usitnjenim posjedima. Problem je i jako loše razvijena infrastruktura na selima, posebno mogućnost pristupa posjedima, zadružne organizacije gotovo da i ne postoje, kao ni udruge proizvođača kroz koje bi ovi mogli iskazati svoje potrebe. Poseban problem u poljoprivredi je nepostojanje organiziranog otkupa i plasmana poljoprivrednih proizvoda (veletržnica).

U daljnjem razvoju poljoprivrede na području Općine Otok potrebno je uvažiti postojeću strukturu proizvodnje, jer je ona rezultat specifičnih prirodnih, ekonomskih, gospodarskih i drugih uvjeta, uključujući i običaje, navike i tradicije. Suštinu razvoja čini primjena tehničkih i tehnoloških spoznaja, uvažavajući pri tome tržišne zakonitosti.

Za gospodarske zone na području općine Otok planirano je 73,8 ha od čega na radne zone u naselju otpada 17,2 ha, a radne zone izvan naselja 56,6 ha. Zone su predviđene na području naselja Otoka i Ruda, te na području Korita gdje je planirana ugostiteljsko-turistička namjena (razvoj seoskog, lovnog i planinskog turizma).

Prostornim planom ova područja su namijenjena za razvoj turizma, športa i rekreacije, tako da je omogućena gradnja smještajnih i ugostiteljskih građevina, građevina za šport, rekreaciju i zabavu, komunalnih građevina, građevina infrastrukture i sl.

Razvoj malog gospodarstva

Razvoj malog i srednjeg poduzetništva ima za cilj doprinijeti daljnjoj dinamizaciji i diverzifikaciji te većoj fleksibilnosti i zapošljavanju u gospodarstvu Općine, ali ujedno i cijele Županije. Nastankom i rastom broja malih poduzeća, poslovnih zona ili tehnološko-inovacijskih centara smanjit će se utjecaj i ovisnost regionalnog gospodarstva o velikim sustavima.

Unutar Razvojne strategije Splitsko-dalmatinske županije do 2013. godine predviđena su financiranja Županije kroz četiri programa unutar kojih se nalazi i program razvoja poduzetništva (detalji na str.117. ROP-a);

- Program „Razvitak malog i srednjeg poduzetništva“
- Jamstveni fond za razvoj poduzetništva
- Jamstveni fond za razvoj zelenog poduzetništva

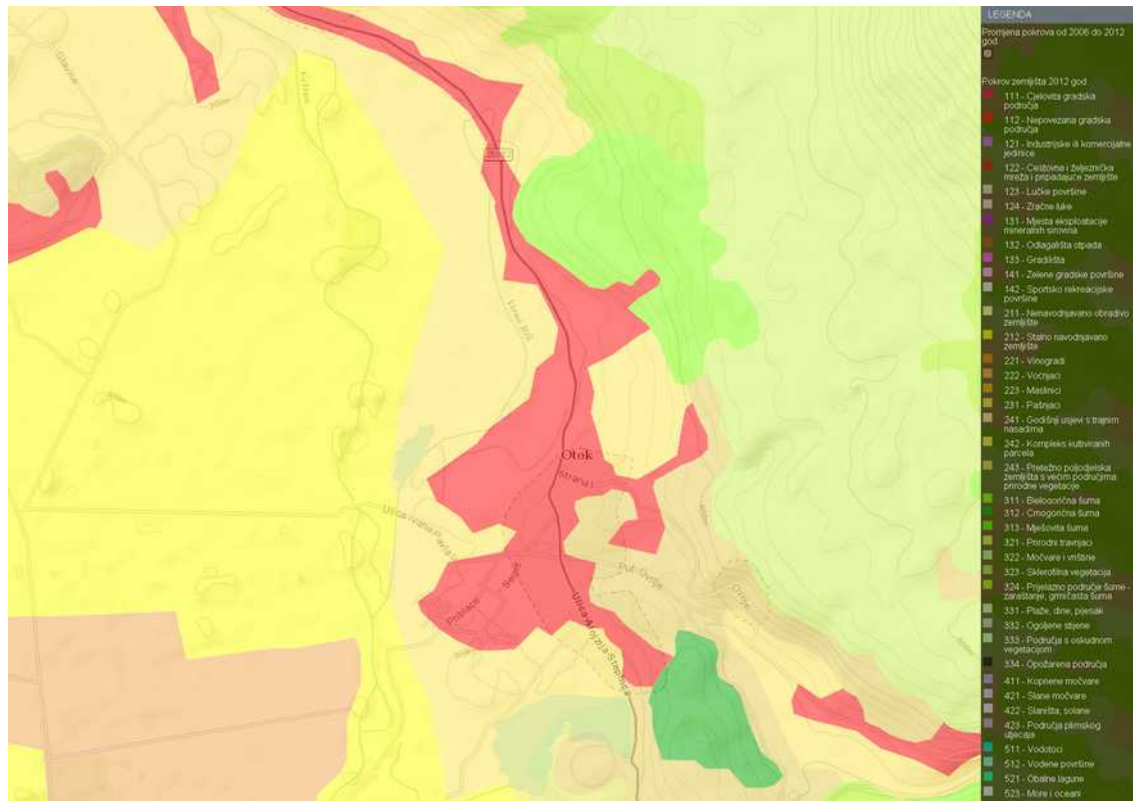
Također se i ovi prioriteti i mjere razvoja mogu pronaći i u sklopu ROP-a (Regionalni operativni program Splitsko-dalmatinske županije).

II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Prikazana struktura korištenja površina iz CLC baze podataka

Prikazana struktura korištenja površina i zemljišta za općinu Otok temelji se na CLC bazi podataka koja je izrađena prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (COoRdination of INformation on the Environment) prihvaćenom od strane Europske unije i na razini Europske unije ocijenjena je kao temeljni referentni set podataka za prostorne i teritorijalne analize. Standardni pristup izrade CLC baze temelji se na vizualnoj interpretaciji satelitskih snimaka prema prihvaćenoj CLC metodologiji, dajući vektorske podatke u mjerilu 1:100.000, minimalne širine poligona 100 m, minimalnog područja kartiranja 25 ha za bazu pokrova zemljišta, odnosno 5 ha za bazu promjena. Utvrđena CLC nomenklatura uključuje 44 klase, raspoređene u 3 razine, od kojih svaka opisuje različit pokrov zemljišta.

Donji prikaz predstavlja pokrov zemljišta za referentnu 2012. godinu, a od 44 klase pokrova zemljišta na području općine Otok prisutno je njih 8.

Kartogram - struktura korištenja površina i zemljišta, izvor azo.hr (CLC 2012 Hrvatska), veljača 2012.

1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina Općine Otok

Izmjenama i dopunama Prostornog plana za područje Općine Otok utvrđena je slijedeća namjena površina:

Iskaz prostornih pokazatelja za namjenu površina u ha

Red. broj.	OPĆINA OTOK	Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine	stan/ ha ha/slan *
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA				
1 1	Građevinska područja ukupno	GP	575,6	6,27	13,20
	izgrađeni dio GP		500,31	15,19	
	ukupno		5,45		
-	planinska gospodarstva ukupno		26,0	0,28	292,31
1 2	Izgrađene strukture van građevinskog područja ukupno		82,9	0,90	91,68
		I,K	47,7	0,52	159,32
		H	4,2	0,05	1809,52
		T	15,6	0,17	487,18
		R	15,4	1,17	
				493,51	

1 3	Poljoprivredne površine ukupno		1665,5	18,15	0,22
		P1	1084,7	11,82	0,14
		P2	197,2	2,15	0,03
		P3	383,6	4,18	0,05
1 4	Zaštitne šumske površine	Š2	3780,7	41,20	0,50
1 5	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	2931,4	31,94	0,39
1 6	Vodene površine ukupno	V	120,0	1,31	0,016
1 7	Ostale površine ukupno		17,7	0,19	0,002
		Z	6,2	0,07	0,001
		IS	5,1	0,06	0,001
		G	6,4	0,07	0,001
Općina Otok ukupno			9177,0	100,00	
2.0	ZAŠTIĆENE CJELINE				
2 1	Zaštićena prirodna baština ukupno - ostali zaštićeni dijelovi prirode		34,4		0,004
			34,4		0,004
Općina Otok ukupno			34,4		0,004

2. Sustav naselja

Svako naselje, ima svoju zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu kraju, koja nije unaprijed bila zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodila za potrebama nekadašnjih malih seoskih tradicijskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja. Smještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat su djelovanja morfologije, položenih putova i zaštite oskudnog poljodjelskog zemljišta te zahtjeva nekadašnje tradicijske poljodjelske proizvodnje. U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. Izgradnju izdvojenih zaselaka i/ili "pastirskih stanova" s poljodjelskom funkcijom zamjenjuje izgradnja na obali uz umjeren «pritisak» izgradnje kuća za odmor. Poseban utjecaj na urbanizaciju naselja ima razvoj turizma. U težnji za osiguravanjem turističkih smještajnih kapaciteta unutar obiteljskih kuća, nastaju tipovi izgradnje i volumeni koji prelaze ranije standarde življenja. Paralelno, počinje prevladavati izgradnja slobodnostojećih objekata te se za isti broj stambenih/smještajnih jedinica koriste veće površine nego ranije. Promjene u tehnologiji gradnje omogućuju i/ili ostvaruju povećanu brzinu promjena.

Općinu Otok čini šest naselja: Gala, Korita, Otok, Ovrlje, Ruda i Udovičić .

Najvažnije geografske odrednice su Cetina i Kamešnica te polje između njih Sinjsko polje predstavlja najveće proširenje u gornjocetinskoj dolini koje je stvarala rijeka između Svilaje i Dinare. Veličinu i oblik cetinske doline odredile su tektonske sile

rasjedanjem terena između navedenih planina, tako da Svilaja i Dinara s Kamešnicom čine prirodni okvir staroj Cetinskoj županiji.

Opremljenost društvenom infrastrukturom (mreže i organiziranost)

- Predškolski odgoj i osnovno obrazovanje

VRTIĆ –Program predškolskog odgoja i obrazovanja u Općini Otok odvija se u dvije smjene što osigurava postojeće potrebe za smještaj potencijalnih korisnika usluge Dječjeg vrtića „Žabica“ .

Obuhvat djece programom predškolskog odgoja i obrazovanja u općini Otok je dovoljan i osigurava potrebne oblike socijalizacije naših najmlađih.

U općini Otok od 1909. godine djeluje osnovna škola „Kamešnica“ koja trenutno u školskoj godini 2014./15 broji 460 učenika raspoređena u 26 razredna odjela, a u njoj radi 57 djelatnika.

Danas u sastavu Osnovne škole "Kamešnica" uz centralnu školu u Otoku djeluju:

- » [Područna škola Ruda](#) i
- » [Područna škola Udovičići](#).

- Srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje

S obzirom da u općini Otok ne postoji srednja škola, učenici pohađaju srednje obrazovanje u drugim gradovima Splitsko-dalmatinske županije, u kojoj djeluje 43 srednje škole, od čega su 4 privatne.

Najviše učenika pohađa srednju školu u gradu Sinju koji graniči s općinom Otok, te u gradu Splitu.

U Splitu također postoje i učenički domovi koje učenici s područja Otok nemaju potrebe koristiti zbog neposredne blizine Općine Otok i Splita (od cca 30 km).

- Zdravstvena i socijalna zaštita

Zdravstveni sustav Republike Hrvatske najvećim je dijelom centraliziran, te stoga i ne čudi da je zdravstvena zaštita u općini Otok suočena sa problemima karakterističnima za sustav u cjelini. Stanovnici općine se u većoj mjeri služe zdravstvenim uslugama na županijskoj razini. Zdravstvena infrastruktura Splitsko-dalmatinske županije sastoji se od bolnica, domova zdravlja, ljekarni, privatnih praksa i Županijskog zavoda za javno zdravstvo.

Zdravstvena zaštita području općine Otok većinom je organizirana je kroz djelovanje specijalističkih ordinacija obiteljske medicine dr. Miljenko Jukić i dr. Tea Pavić.

Također, djeluju i dvije stomatološke ordinacije: dr. Ana Jukić i dr. Ivana Lovrić.

Institucije i funkcije socijalne skrbi važan su čimbenik socijalne stabilnosti svake sredine. To posebno dolazi do izražaja u vremenu poraća praćenog multiplikacijom socijalnih problem, a izazvanih preobrazbom gospodarske strukture iz real – socijalističke u modernu, tržišnu. Zato je u pripremi bilo kojeg ozbiljnog razvojnog iskoraka Otoka, prioritet uspostaviti takvu socijalnu mrežu koja će ljudima osiguravati sigurnost u neizvjesnoj budućnosti.

S obzirom da na području općine Otok ne postoji Centar za socijalnu skrb, Dom za djecu, niti Dom za odrasle osobe, stanovnici općine navedene usluge koriste na području grada Splita i u drugim gradovima Splitsko-dalmatinske županije.

Kulturne i društvene djelatnosti

U Otoku se njeguje tradicija održavanja svetkovine sv. Luke.

Evandelist Luka prisutan je u dokumentima hrvatskoga srednjovjekovlja kao naslovnik danas nepoznate crkve "Svetog Luke u blizini Cetine". Ta je crkva, uz franjevačku crkvu Sv. Marije podno grada Sinja, najznačajnija srednjovjekovna sakralna građevina Cetinske krajine. Budući da se u Cetinskoj krajini sv. Luka štuje samo u Otoku, najvjerojatnije je bio zaštitnik mjesta s lijeve obale Cetine. Ona su u tursko i u mletačko doba pripadala franjevačkoj župi Otok: Grab do druge polovice 17. stoljeća, Gala do 18. stoljeća, Ruda do sredine 19. stoljeća te Udovičići, Korita i Otok do danas.

-Vjernici župe Gale i Gljeva još su u staro doba posvetili Župsku crkvu Svim Svetima, a Crkvu u Gljevu sv. Jeronimu, svećeniku i crkvenom naučitelju. Stoga i jedan i drugi dio župe svake godine svečano slavi ta dva blagdana.

- Župa Sv. Martina biskupa u Rudi, ustanovljena 1791. godine, jedina župa u Cetinskoj krajini posvećena tom svecu, blagdan i župnog zaštitnika, slavi 11. studenoga.

U naselju Udovičić- filijali župe Otok, još iz 1742.godine spominje se crkva sv. Roka, te se svake godine na 16.kolovoza slavi ovaj svetac.

Udruge koje djeluju na području Općine su slijedeće:

Otočke mačkare su jedinstvene i zanimljive, jer kao i svake druge, imaju svoja pravila događanja i ponašanja. Tradicija " Otočkih mačkara " je stara više od 200. godina. Unutar općine Otok postoji osam mačkaranih skupina.

Iz Rude, Gale i Udovičića idu po jedne, te petore iz otočkih zaseoka: Jelašce, Priblaće, Korita, Strana i Živinić. Sve mačkare poštuju ista pravila i običaje, a cilj im je u prvom redu zabaviti sebe i ostale gledatelje. Treba naglasiti da u ove mačkare idu

samo muškarci, da se održavaju jednom godišnje, te da traju od polovice siječnja pa sve do početka Korizme.

Mačkarane povorke u novije vrijeme idu samo subotom, a ne ulaze u selo ili zaseok u kojem je netko umro. Sve mačkare moraju imati na vrhu kolone barjaktara koji nosi hrvatsku trobojnicu, mladu, djevera i mladoženju. Nakon njih idu komedije koje izvode točke o osobama ili događajima koji su obilježili proteklu godinu.

Nakon njih idu balinčad (djeca od 8 do 15 godina, maskirana u babe), babe (obučeni u crnu ženinsku starinsku nošnju, moraju biti stasiti) i didi (mladi momci koji nose ovčje mišine i zvona), a kao glavni zapovjednik mačkara zadnji ide turčin.

Mačkare u svom pohodu obilaze sva sela i zaseoke u općini Otok, a tamo gdje stignu budu počašćeni jelom i pićem. Zadnjih godina veliki broj mještana i njihovih gostili dolazi na općinski Trg dr. Franje Tuđmana u središtu Otoka te uživaju gledajući ove jedinstvene i nadaleko poznate mačkare, koje čak snimaju i brojne televizijske kuće.

Kulturno umjetničko društvo " Krenica " iz Gale. Iako korijeni početka folkloru u Gali vuku iz 1997. godine, kada je tadašnji župnik fra. Duško Botica sakupio omladinu iz Gale i Gljeva u župnu folklornu sekciju.

KUD « Krenica » iz Gale je službeno osnovan 14.02.2005.godine.

Prvi predsjednik društva je bio Ante Ajdučić. Namjera Društva je bila obnoviti stare običaje našega kraja. Ideja je naišla na plodno tlo te izazvala veliki interes mještana. Ubrzo je društvo zaživjelo i počelo sa aktivnim radom. Treba kazati da je prvi voditelj župnog folkloru bio Stipe Jelinčić, a iza njega su se još izmijenili Ivana Prelas i poznati folklorni učitelj profesor Branko Šegović.

Kulturno umjetničko društvo „ Kamešnica „ - Otok na Cetini - Društvo je osnovano 1998 godine na poticaj mještana Otoka. Svrha osnivanja društva je bila da bi se očuvaju stare pjesme, kao svirka i običaj ovog kraja.

Nakon osnivanja društvo bilježi veliki broj nastupa na brojnim manifestacijama, predstavljajući svoj kraj i samu Cetinsku krajinu na najbolji mogući način. KUD „ Kamešnica „ ima četiri sekcije: folklorna , mandolinska , muška klapa Sv.Luke i dramska sekcija.

Folklorna sekcija izvodi slijedeća kola: Cetinsko kolo (Otočko kolo), Splitske plesove, Trogirske plesove(šotić i kvadrilju), Rapsodiju s Cetinskih derneka (Ero s onog svijeta), Alkarsko kolo i Vrličko kolo. Mandolinska sekcija prati kolo sa sviranjem, a sviraju Dalmatinske, Slavonske, svete (Božićne i Uskrsne) i druge pjesme.

Glazbena škola "Fra Anđelko Milanović-Litre" Iako je sa radom počela 2003. godine, Osnovna glazbena škola fra. Anđelko Milanović - Litre je službeno počela sa radom 5.rujna 2005. godine.

Na samom početku rade škole bilo je 48 polaznika, dok danas školu pohađa zadovoljavajući broj učenika.

Polaznici škole redovito, na kraju svake školske godine, organiziraju koncert u čast svojih roditelja i na poklon mještanima općine Otok. Škola se nalazi u prostorijama nove zgrade, koja je uređena po suvremenim standardima.

Sve investicije vezane za rad i život škole redovito su pomagali Ministarstvo obrazovanja, prosvjete i športa, županija Splitsko dalmatinska i općina Otok.

ŠRU "Didovina"

Na inicijativu Frane Ercega – Vjeko u Otoku je 05.03.2008.godine osnovana Športsko ribolovna udruga “ Didovina “.Predsjednik udruge je Frano Erceg – Vjeko, a tajnik Josip Norac Kevo.

Iz programa i aktivnosti udruge izdvajamo izradu autohtonih drvenih lađa. Promocija sportskog ribolova iz tih drvenih lađa, te hvatanje ribe iz lađe na mamac i mušicu. Udruga u sklopu programa "Otočko kulturno ljeto", svake godine održava natjecanje u vožnji lađama rijekom Cetinom.Po Rješenju Ministarstva kulture umijeće gradnje lađe u Otoku ima svojstvo nematerijalnog kulturnog dobra. Pisani tragovi o počecima gradnje lađe ne postoje, a najstarija sačuvana lađa stara je oko sedamdesetak godina.

Udruga je 2009 godine pokrenula “ Žabarijadu “, tako da se svake godine uz proslavu Dana općine Otok održava ta lijepa manifestacija.“ Žabarijada “ je natjecanje žaba, tj. čija će žaba dalje skočiti, a sve žabe koje se koriste u natjecanju moraju se vratiti žive u prirodu na mjesto ulova što proizlazi iz Rješenja Ministarstva kulture koje dopušta sakupljanje i držanje žaba u svrhu održavanja turističko-promotivnog natjecanja u skokovima žaba.

Udruga Svetog Vinka Paulskog - « Konferencija Svetog Luke iz Otoka »

Udruga Sv. Vinka Paulskog je međunarodna, katolička, karitativna i volonterska udruga laika koja djeluje širom svijeta. Udruga u Hrvatskoj djeluje od 1992. godine, te pomaže sve ljude bez obzira na vjeru, naciju i boju kože.

Sjedište krovne udruge u Hrvatskoj je u gradu Pazinu, a među brojnim ograncima u Hrvatskoj je i ogranak u Općini Otok. Ogranak u Otoku djeluje pod imenom « Konferencija Svetog Luke », a osnovan je 16.03.2003. godine. Predsjednica otočke podružnice je Anđelka Samardžić, a okuplja poveći broj aktivnih članova.

Mlađa skupina udruge djeluje pod imenom « Čudotvorna Gospa Sinjska », koja okuplja mlađe članove. Aktivnosti udruge su: posjet bolnicama, domovima umirovljenika, zatvorima, druženje sa djecom s poteškoćama u razvoju, posjet domovima za nezbrinutu djecu, rad sa ovisnicima, rad sa beskućnicima, pomoć obiteljima sa više djece, pomoć osamljenima i siromašnima, pomoć starim i bolesnim osobama, pomoć invalidima, davanje instrukcija učenicima, organiziranje druženja i hodočašća, promicanje svake vrste socijalne pravde i milosrđa,

održavanje redovnih mjesečnih sastanaka udruge te odlazak na godišnje Skupštine krovne udruge. Kroz aktivnosti udruge njihovi članovi nastoje duhovno izgraditi sebe, te sve one kojima dolaze u susret.

Motociklistički klub "Noćna mora"

MK « Noćna mora » je osnovan 1.svibnja 2004.godine. Glavni inicijator za osnivanje kluba je sadašnji predsjednik kluba Ivan Šesto iz Otoka, koji je klub osnovao sa još osam članova.

Članovi kluba redovito odlaze na moto susrete diljem Hrvatske i BiH, a nadaju se da će se te aktivnosti uskoro proširiti i na ostale susjedne zemlje.

Prvi Moto susret (parti) u Otoku je održan 16.10.2009.godine na Športskom centru Gola brda, te se odrađavao nekoliko godina na različitim mjestima.

UHDDR - Općine Otok

Dana 05.svibnja 2009. godine aktivirana je Udruga Hrvatskih Dragovoljaca Domovinskog rata općine Otok, koja je bila osnovana još 1997. godine.

Obnoviteljska Skupština je održana u prostorijama općine Otok a na skupštini su bili nazočni i čelni ljudi krovne udruge te županijskog vodstva udruge.

U proteklom razdoblju članovi udruge su sudjelovali na saboru krovne udruge, bili su na sportskim igrama diljem RH, a nazočni isu i na obilježavanju dana pada grada Vukovara, Škabrnje i redovito posjećuju sva mjesta na kojima su nastradali njihovo suborci iz Domovinskog rata ili mjesta na kojima se odaje pijetet.

Sport: Sportske aktivnosti općine Otok uključuju sport djece i mladeži u procesu odgoja i obrazovanja, natjecateljski sport, te sportsku rekreaciju građana.

Atletski klub "Otok"

U Otoku djeluje i atletski klub koji je na inicijativu dipl. ing. elektrotehnike Luke Grgata, tadašnjeg načelnika općine, osnovan 16.rujna 1996. godine.

Klub danas vodi Ante Katić, maratonac i bivši državni veteranski reprezentativac. AK „Otok“ postigao je mnoge uspjehe od momenta osnivanja do danas.

On je tradicionalnu domaću utrku "SV. LUKA" pretvorio u otočki događaj godine za što je 2006. dobio osobnu nagradu Općine Otok. Nalazi se u sklopu HUCIPT-e te se boduje za New Balance cestovni kup. Osim ove utrke Katić je pokrenuo i planinsku utrku.

Planinska utrka održavala jse početkom svibnja tijekom nekoliko godina. Planinska utrka pod nazivom " Kamešnica " trčala se od Trga dr. Franje Tuđmana u Otoku do brdskog naselja Korita. Osim sportskog događaja ova je utrka uvelike promovirala turističke sadržaje općine, čime je svake godine privlačila sve veći broj maratonaca ali i zaljubljenika u prirodu.

Boćarski klub "Otok"

U Otoku djeluje i Boćarski klub "OTOK", koji je na inicijativu Anđelka Jukića - Čopa osnovan 14. studenog 1997. godine. Klub je od svog osnutka imao u nizu jako dobre rezultate koji su okrunjeni 2004. plasmanom u Prvu hrvatsku boćarsku ligu - jug.

Danas se natječe u 2 HBL. Veliki problem kluba je nedostatak mlađih igrača, a potencijala u Otoku zasigurno ima. Predsjednik kluba je Stipe Vuleta.

NOGOMETNI KLUB OSK

Sustavno bavljenje sportom vezano je uz 1968. godinu kada je grupa otočkih mladića predvođena pokojnim profesorom Stipom Pupić-Bakračem došla na ideju da u Otoku osnuju nogometni klub.

Ta ideja pretvorila se u stvarnost 10. kolovoza 1969. kada je održana i osnivačka skupština Omladinskog sportskog kluba (OSK) koji je poslije promijenio ime u Otočki sportski klub. Prvi predsjednik kluba bio je Stipan Jakić iz Otoka, a trener Stipe Pupić-Bakrač. Klub se uspješno natječe u Splitsko-dalmatinskom županijskom savezu.

Najbolji strijelac kluba u povijesti je Ivan Norac Kevo - Dunac, dok je Anđelko Marković - Đelina rekorder po broju nastupa. Značajniji rezultati su osvajanje prvih mjesta na području Splitskog nogometnog saveza u sezoni 1977./78., 1980./81. te 1994./95.

Klub danas okuplja oko 200 registriranih igrača u raznim selekcijama. U sklopu kluba se od 1992. organizira Memorijalni turnir "Luka Erceg i Ivan Kamber" u čast 15 poginulih branitelja Domovinskog rata s područja Općine Otok. Također se tradicionalno održava turnir dječaka (U-11), koji se igra svake godine za Uskrs pod nazivom MALI OTOK, a koji je započeo 2000. godine.

3. Gospodarske djelatnosti

Kod odabira pojedinih središnjih i uslužnih funkcija treba voditi računa o gospodarskoj usmjerenosti svakog naselja ili dijela naselja. Razina Prostornog plana uređenja općine može stvoriti samo temeljne prostorno - planske pretpostavke za realizaciju svih nužno potrebnih i željenih društvenih, javnih i zajedničkih sadržaja u funkciji poboljšanja standarda života u naselju, dok su za njihovu implementaciju

nužna druga institucionalna rješenja i institucionalni dizajn. Dokumentima prostornog uređenja detaljnijeg stupnja razrade u općinskom središtu kao i u drugim naseljima, potrebno je osigurati prostorne uvjete za razvoj nužnih središnjih funkcija tako da se racionalan način središnje i druge funkcije približava stanovništvu i drugim korisnicima, osobito one koje su im potrebne u svakodnevnom životu, pružajući im približno jednake uvjete života, pa tako doprinosi porastu kvalitete i standarda njihova života.

Sadašnji način definiranja jedino pretežno mješovitih zona u PPUO ne pruža jamstvo da će potrebni prostori biti osigurani. Tek razina planiranih urbanističkih planova uređenja (UPU) može prostorno pobliže definirati (razgraničiti i utvrditi uvjete gradnje) i osigurati sve željene prateće sadržaja te potrebne infrastrukture. Nadalje, postojeći i planirani raspored središnjih funkcija u okviru Općine treba promatrati u kontekstu prostorne cjeline. Jasno je da će se dugoročno i dalje nastaviti trend "urbanizacije" i jačanja središnjih sadržaja grada Splita kao prvog većeg žarišta, a s kojim je općina Otok relativno dobro povezana.

Osnovni ciljevi razvoja gospodarstva bi bili:

- oživljavanje gospodarstva i redefiniranje gospodarske uloge područja u širim regionalnim okvirima u cilju potpunijeg i učinkovitijeg iskorištavanja pogodnosti resursa
- razvijanje onih gospodarskih sadržaja koji čine cjelinu ponude sačuvanog i ekološki vrijednog gospodarskog područja
- dostizanje i održavanje stabilne stope rasta prihoda i zaposlenosti kapaciteta
- podizanje nivoa angažiranosti i društvenog standarda stanovništva

Gospodarsko stanje

Registriranih tvrtki u općini ima 24, čija brojka je promjenjiva iz razloga što se neke otvaraju, a neke zatvaraju (ovisno o gospodarskoj situaciji).

Općina Otok svojim geografskim položajem, veličinom, konfiguracijom terena i ostalim prirodnim datostima posjeduje gospodarske i društvene mogućnosti za uključivanje u gospodarske tokove šireg okruženja. Međutim, današnji nivo i struktura općinskog gospodarstva ukazuje na veoma skromnu i nerazvijenu osnovu, što je pored ostalih faktora, u velikoj mjeri i posljedica ratnih zbivanja.

Posljedica ovakvog stanja je također dugotrajnije osiromašenje radnog potencijala stanovništva i njegove reproduksijske snage, spor razvoj pogona čiste industrije i prehrambenih i prerađivačkih kapaciteta vezanih uz poljoprivrednu proizvodnju, obrta i uslužnog zanatstva, te zaostajanje poljoprivrede kao jedne od temeljnih djelatnosti ovog područja. Posebno valja naglasiti da je djelatnost turizma na ovom području u dosadašnjem razdoblju bila potpuno zanemarena i nerazvijena.

U koncipiranju gospodarskog razvitka ovog područja treba poći, iz razloga stanja i mogućnosti vlastitih faktora razvoja i faktora geografske determinacije, od

regionalne koncepcije razvoja. U zaobalnom prostoru usporedne prednosti izražene su kroz razvoj poljoprivrede i prehrambenih i prerađivačkih kapaciteta koji ne zagađuju okoliš (posebno tlo, vode i izvorišta).

Posebno važni faktori gospodarskog razvoja su stanovništvo, prostori osigurani za smještaj gospodarskih aktivnosti, sirovine i poljoprivredni resursi te prometna povezanost (obzirom na veoma povoljan geoprometni položaj, tj. značenje prometnog i energetskog koridora koji prolaze ovim područjem).

Osnovni ciljevi razvoja gospodarstva bi bili:

- oživljavanje gospodarstva i redefiniranje gospodarske uloge područja u širim regionalnim okvirima u cilju potpunijeg i učinkovitijeg iskorištavanja pogodnosti općinskih resursa,
- razvijanje onih gospodarskih sadržaja koji čine cjelinu ponude sačuvanog i ekološki vrijednog gospodarskog područja,
- dostizanje i održavanje stabilne stope rasta prihoda i zaposlenosti kapaciteta,
- podizanje nivoa angažiranosti i društvenog standarda stanovništva

Osnovne postavke razvitka gospodarstva su:

- poljodjelstvo (posebno stočarstvo), prehrambeni i prerađivački kapaciteti, bit će osnovne gospodarske grane,
- posebni vidovi turizma, športa i rekreacije (izletnički, planinski i si),
- proizvodne i uslužne djelatnosti komplementarne razvoju poljoprivredne proizvodnje (prehrambena industrija, prerađivački i skladišni kapaciteti), te djelatnosti koje su u službi osnovnih usmjerenja (prijevoz, trgovina, usluge, graditeljstvo, razne vrste obrta i sl.)

Svaki program treba biti interesantno utemeljena i uravnotežena gospodarsko-programska valorizacija cjelovitog općinskog resursa.

U cilju stimuliranja razvitka gospodarskih djelatnosti, ovaj dokument prostornog uređenja ima zadatak da u skladu s koncepcijskim opredjeljenjima osigura prostorne okvire i utvrdi mjere kojima se osiguravaju pretpostavke za mogući gospodarski razvoj te ostvaruje zaštita i očuvanje prostora kao temeljnog resursa razvoja djelatnosti.

Poljoprivreda

Sadašnje stanje poljoprivrede tijesno je vezano uz stanje obiteljskih gospodarstava koja su korisnici gotovo cjelokupnog obradivog zemljišta. Obiteljska gospodarstva su nespecijaliziranih djelatnosti, sa usitnjenim posjedima.

Problem je i jako loše razvijena infrastruktura na selima, posebno mogućnost pristupa posjedima, zadružne organizacije gotovo da i ne postoje, kao ni udruge proizvođača kroz koje bi ovi mogli iskazati svoje potrebe. Poseban problem u poljoprivredi je nepostojanje organiziranog otkupa i plasmana poljoprivrednih proizvoda (veletržnica).

U daljnjem razvoju poljoprivrede na području općine Otok potrebno je uvažiti postojeću strukturu proizvodnje, jer je ona rezultat specifičnih prirodnih,

ekonomskih, gospodarskih drugih uvjeta, uključujući i običaje, navike i tradicije Suštinu razvoja čini primjena tehničkih tehnoloških spoznaja, uvažavajući pri tome tržišne zakonitosti.

Koncept razvoja poljoprivrede općine Otok treba sagledati u nekoliko proizvodnih grana linija.

- *Stočarska proizvodnja*; nužno je odmah obnoviti manji broj stoke na većm gospodarstava više radi proizvodnje za osobne potrebe i dijelom viškove za lokalne potrebe stanovništva, razvijati tip farma - govedarskih, ovčarskih, kozarskih peradarskih, s primjenom suvremenih tehničko-tehnoloških rješenja,
- *Ratarska proizvodnja*, žitarice bi uz krmno bilje bile osnovne kulture na oranicama čiju proizvodnju treba podrediti razvoju stočarstva, kao i prostrane livade, pašnjake šume,
- *Povrtlarska proizvodnja*, sezonska proizvodnja povrća imala bi prirodno i lokalno obilježje potrošnje, a na užim lokacijama uz vodotoke moguća je proizvodnja različitih vrsta povrća za šire tržište,
- *Vinogradarska i voćarska proizvodnja*, na uzvišenim rubovima polja i zaravnjenim platoima moguć je razvoj vinogradarstva i kontinentalnog voća, a po veličini proizvodnje je prirodnog i lokalnog značenja,
- *Pčelarska proizvodnja*, ima tradiciju i uvjete za razvoj zbog obilja kvalitetnog medonosnog bilja, a pčelinje zajednice se mogu držati na području čitave općine.

Pored razvoja poljoprivrede, čitavi ruralni prostor gdje obiteljska gospodarstva žive, treba planirati razvoj sveobuhvatno. Iako taj prostor nikada neće biti isti kao urbani, ali treba imati isti cilj - veći stupanj općeg blagostanja, kulturnog nivoa, i dr. Nužno je razvijati prateće djelatnosti poljoprivredi, industrijskog i servisnog sadržaja.

Buduća proizvodna orijentacija u poljoprivredi

Razvoj poljoprivredne proizvodnje polaziti će od sljedećih pretpostavki

- povratak stanovništva, privremeno nastanjenog u inozemstvu, pogotovo aktivnog kontingenta, kojem treba omogućiti stalno zaposlenje, dio stanovništva može se baviti samo poljoprivrednom proizvodnjom, osnovni radni resursi u poljoprivredi nadalje bi bili zaposleni, umirovljenici i ostali članovi domaćinstva,
- obnova gospodarskih građevina, mehanizacije i motonizacije na gospodarstvu, obnovu bi trebalo prilagoditi interesima gospodarstva, a osnovna podjela je da li će biti prirodni ih robni proizvođač, te veličina korištenog zemljišta i radne snage, obnovu gospodarskih građevina treba sagledati s aspekta da zadovoljavaju smještajne i zoohigijenske uvjete stoke i uvjete zaštite čovjekove okoline, suvremeni razvoj poljoprivrede treba zasnivati na visokom stupnju rnehamziranosti,
- razvijati uslužne i preradbene kapacitete usklađene potrebama gospodarstva i sirovinskoj osnovi,
- udruživanje istovjetnih poljoprivrednih gospodarstava (udruga ih zadruga) radi rješavanja zajedničkih interesa,
- državna politika prema agraru trebala bi biti dijelom selektivna i usmjeravati razvoj nerazvijenog područja s povoljnim uvjetima kreditiranja,

- stručna poljoprivredna služba treba biti u funkciji proizvođača, ažurna, suvremena i dostupna, a veterinarsku službu što prije organizirati,
- primijeniti Zakon o poljoprivrednom zemljištu, koji ukazuje da se zemljište treba koristiti,
- razvijati zakup zemljišta,
- stručno izraditi realne programe razvoja i društveno ih pratiti,
- urediti (hidromeliorirati) zemljište i regulirati izvorske i bujične ih oborinske tokove

Proizvodna orijentacija će se i dalje zasnivati na tradicionalnom i farmerskom stočarstvu, jer se na taj način mogu najbolje koristiti prirodni potencijali (oranice, livade, pašnjaci, šume).

Stočarska proizvodnja bila bi prirodna i visoko tržišna. Za očekivati je značajno povećanje ukupne stočarske, osobito govedarske proizvodnje.

Pretpostavka je da će u narednom periodu broj stanovnika na području općine lagano rasti, da će Država svojim stimulativnim mjerama podsticati naseljenost brdskih i planinskih naselja (infrastruktura, povoljni krediti, premije, zaštitne cijene i sl.) i da će se dio stanovništva, osobito radno aktivnog, opredijeliti za stočarski suvremenu i tržišno orijentiranu proizvodnju kao svoje zanimanje i glavni izvor prihoda domaćinstva te da će domaće tvrtke imati interesa organiziranog i stalnog otkupa stočnih proizvoda.

Po navedenim pretpostavkama predviđa se da će se razvoj stočarske proizvodnje u navedenom razdoblju odvijati na specijaliziranim i mješovitim gospodarstvima.

Turizam na seoskim obiteljskim gospodarstvima

Analizirajući i ocjenjujući stanje u prostoru i realne mogućnosti bavljenja turizmom na ovom području opredijelili smo se za jedino optimalno rješenje a to je "turizam na seoskim obiteljskim gospodarstvima". Kao dio razvojnog projekta i dugoročnih projekcija razvoja turizma u Hrvatskoj a posebno na ovom području dalmatinske zagore članovi razvojnog tima preporučuju strategiju, koncept i rješenja za razvoj seoskog i seljačkog turizma.

Zbog blizine morskih županijskih destinacija (Split, Trogirska rivijera, Omiška rivijera, Makarska rivijera) jednodnevni izletnički turizam predstavlja veliki dodatni potencijal koji je do sada potpuno neiskorišten. Uočljiva je neorganiziranost i veoma loša suradnja lokalnih turističkih zajednica i privatnih turističkih agencija u samoj ponudi i marketingu za takvu turističku ponudu.

Idealna je predispozicija u tome što su turisti tu pred vratima na obalnom dijelu županije i velika bi većina odvojila 1-2 dana svog odmora na jednodnevnu ili dvodnevnu kružnu posjetu Dalmatinskoj zagori gdje bi upoznali kraj, ljude i narodne običaje ovog kraja. Ponuditi im sigurno ovi vrijedni ljudi imaju mnogo toga, od kulturnih do prirodnih znamenitosti kao što su srednjovjekovna tvrđava Klis. U ugostiteljskom dijelu u ponudu treba uvrstiti degustacije proizvoda i kulinarske specijalitete Kliškog kraja kao što su pršut, janjetina s ražnja i specijaliteti ispod peke. Kulturno-zabavni program upotpunjuje sveukupnu autohtonu ponudu ovog atraktivnog ruralnog područja koje je od stranih i domaćih turista ostalo potpuno neistraženo.

Turističko seosko obiteljsko gospodarstvo

Turističko je seosko obiteljsko gospodarstvo manja gospodarska cjelina smještena u turistički atraktivnome kraju koja daje izvoran proizvod ili uslugu gospodarstva, a u čiji su rad uključeni svi članovi obitelji. Poljoprivredno, obiteljsko, seosko gospodarstvo koje pruža turistički proizvod ili uslugu stječe status "turističkoga seoskog obiteljskog gospodarstva". Turizam na obiteljskom gospodarstvu dopunska je djelatnost vlasnika gospodarstva i njegove obitelji.

Svako dobro organizirano turističko seosko domaćinstvo može razvijati posebne oblike turističke ponude, među kojima su najčešće:

- smještaj gostiju na vlastitome gospodarstvu;
- ponuda vlastitih proizvoda;
- ponuda jela iz vlastite kuhinje;
- ponuda pića iz vlastitog podruma;
- degustiranje i kušanje vina i rakije;
- organizacija izleta u okolicu;
- pružanje usluga prema najavi za najviše 50 osoba ili grupu;
- kampiranje na posjedu i sl.

Svaka djelatnost može biti obogaćena s onoliko sadržaja koliko ih nudi obiteljsko gospodarstvo, turističko okruženje, kreativnost gosta i domaćina. Turist u ovakvu okruženju nije samo gost. On plaća uslugu boravka i svih ponuđenih sadržaja u klimi prijateljske, obiteljske sredine. Ovaj viši i humaniji odnos koji se očituje u novom obliku turističke ponude, znači novi korak u ostvarivanju načela održivoga razvoja. Turistička se ponuda na ruralnom prostoru može izraziti kroz različite oblike turizma:

- turizam na seoskim gospodarstvima;
- zavičajni;
- izletnički
- športsko-rekreacijski;
- zdravstveni;
- edukacijski;
- tranzitni;
- kontinentalni;

- kulturni;
- vjerski;
- lovni;
- vinski;
- gastronomski;
- prirodi blizak turizam;
- eko turizam;
- mješovite vrste.

Ideja je vodilja u razvijanju ovakvih oblika turističke ponude zaštita resursne osnovice te poticanje razvoja hrvatskoga gospodarstva u suglasju s okolišem. U tom je smislu proizvod s turističkoga seoskog obiteljskog gospodarstva novi oblik hrvatske turističke ponude koji će zasigurno obogatiti hrvatsko turističko tržište.

Poseban je preduvjet profesionalan odnos prema gostu, temeljen na profesionalnom odnosu prema svom radu i uvjetima koji su propisani zakonom, a odnose se na obavljanje turističke djelatnosti na turističkom seoskom obiteljskom gospodarstvu.

Područje općine Otok već posjeduje idealne razloge zbog kojih će se domaći ili strani gosti odlučiti za pojedino gospodarstvo u prirodi - čist zrak, čista voda, zdrava klima i očuvan okoliš, slikovitost kraja, mogućnosti slobodnog kretanja u prirodi radi rekreacije i razgledavanja zanimljivosti u okolici i dr. Blizina rijeka, jezera i mora, kao i planinskih predjela koji tako raznovrsni omogućuju šetnje i bavljenje različitim športovima kao što su plivanje, veslanje, skijanje, lov, penjanje po stijenama, jahanje, vožnja biciklom, fotosafari i sl. provjereni su turistički sadržaji. Crkve, muzeji, galerije, različita događanja i posebne usluge u blizini turističkoga seoskog gospodarstva olakšavaju upoznavanje turista s prirodnim, povijesnim i kulturnim značajkama kraja.

U novije vrijeme turisti traže zadovoljstvo u stjecanju autohtonih praktičnih znanja, kao što su stari obrti i zanati, pletenje, tkanje i slično.

Međutim, treba znati da iako turisti traže netaknutu, izvornu prirodu i ruralnu arhitekturu, oni ne mogu bez minimalnog komfora na koji su navikli stanujući u urbanim prostorima. Ako se asfaltnom cestom ne može stići do turističkoga seoskog gospodarstva, takvo se gospodarstvo ne može svrstati u turističku ponudu seoskoga turizma jer ne bi opstalo u turističkoj konkurenciji. Dakako, tu je i nezaobilazno pitanje vodoopskrbe i opskrbe električnom energijom, a udaljenost do prve gostionice, trgovine, pošte, banke, liječnika ili automobilskog servisa također su parametri koje turisti mogu tolerirati samo do određene granice što isto bitno utječe na pokretanje takva oblika turističke djelatnosti pri nekom gazdinstvu.

Prilikom testiranja turističke privlačnosti nekog kraja treba voditi računa i o specifičnostima šire prostorne cjeline u kojoj se taj kraj nalazi. Procijeni li se da je kraj u kojemu se seosko imanje nalazi turistički privlačan, slijedi potrebna provjera i

turističke podobnosti samoga gospodarstva. Seljačko gospodarstvo mora imati značajke poljoprivrednog gazdinstva, odnosno odgovarajuću veličinu i strukturu poljoprivrednog zemljišta, broj i veličinu gospodarskih zgrada i uređaja, potrebnu veličinu i organizaciju seoskog dvorišta, vrstu i broj stoke, koje zajedno s članovima obitelji čine poljoprivrednu gospodarsku cjelinu.

4. Opremljenost prostora infrastrukturom

Promet

Izgrađena cestovna mreža razvrstana je prema funkcionalnom značenju u slijedeće kategorije

- županijske ceste,
- lokalne ceste,
- nekategorizirane ceste i ostali nekategorizirani planinski protupožarni i gospodarski putovi

Današnje stanje cestovne mreže je zadovoljavajuće.

Određeni broj cestovnih pravaca je bio oštećen i istrošen pa je prije tri godine izvršena rekonstrukcija tih cestovnih pravaca.

Okosnicu buduće prometne mreže općinskog područja čini rekonstruirani pravac Sinj - Otok, te rekonstruirana postojeća prometnica (korekcija nepovoljnih građevinskih elemenata i trasa te njihova modernizacija) Han - Otok - Trilj.

Prostornim planom utvrđene su moguće etape razvitka prometne mreže općine Otok.

I ETAPA; podrazumijeva mjestimično proširenje postojećih prometnica, izradu nogostupa

i javne rasvjete te izradu manjih parkirališta uz postojeće prometnice

II ETAPA; konačno stanje postiže se izgradnjom zaobilaznice Otoka čime dionica županijske ceste više neće prolaziti užim područjem naselja. Potrebno je projektirati kvalitetene ulaze i izlaze s postojeće županijske ceste na zaobilaznicu

Alternativnu trasu postojećoj prometnici Han - Otok - Trilj čini županijska cesta predviđena uz kanalsku mrežu u sinjskom polju, koja bi predstavljala obilaznicu samog općinskog središta i naselja Udovičić.

Posebno važan prometni pravac, u svrhu aktiviranja planinskog dijela općine jest pravac Obrovac Sinjski - Voštane koji se spaja s lokalnom prometnicom za naselje Ruda.

Za kvalitetnije povezivanje svih općinskih naselja međusobno i sa općinskim središtem potrebno je rekonstruirati niz lokalnih cestovnih pravaca.

Naime, mreža lokalnih prometnica te šumskih protupožarnih i gospodarskih prometnica, posebno je važna za općinski prostor jer sve ove dijelove općine čini jednako dostupnima te omogućava njihovu pravilnu valorizaciju.

Županijske ceste imaju funkciju međusobnog povezivanja naselja unutar regije, a lokalne ceste imaju funkciju povezivanja naselja međusobno i omogućavaju pristup na prometnice višeg reda.

Zadnjih nekoliko godina dolazi do naglog povećanja broja vozila i ukupnog volumena prometa (kako tranzitnog tako i lokalnog). Daljnjom stabilizacijom hrvatskog gospodarstva za očekivati je i daljnje povećanje prometa, a to će naročito biti uvjetovano razvojem turizma.

Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba

Vodoopskrba područja bivše općine Sinj odvijat će se putem tri vodoopskrbna sustava, odnosno njihovih podsustava:

1/ Vodoopskrbi sustav "RUDA"

- podsustav "Ruda - Sinj - Splitska Zagora"
- podsustav "Otok - Gala - Obrovac - Bajagić"
- podsustav "Sinj - Dicmo - Bisko"
- podsustav "Čačvina - Velić - Vrpolje"

2/ Vodoopskrbi sustav "KOSINAC"

- podsustav Kosinac - Hrvace
- podsustav Kosinac - Gljev
- podsustav Kosinac - Bajagić (visoka zona) - Čačijin Dolac

3/ Vodoopskrbi sustav "ŠILOVKA"

- podsustav "Bitelić - Rumin - Bajagić"

Područje koje pokrivaju vodoopskrbni sustavi "Ruda" i "Kosinac" obuhvaćaju grad Sinj sa novo ustrojenim općinama sinjskog područja Trilj, Otok, Hrvace i Dicmo, te općine splitske Zagore Klis i Muć i dio Kaštelanske Zagore.

Vodoopskrba općine Otok i pripadajućih naselja odvija se putem vodoopskrbnog sustava "Ruda", odnosno podsustava:

"Ruda - Sinj - Splitska Zagora",

"Otok - Gala - Obrovac - Bajagić"

Izgradnjom HE "Orlovac", odnosno izgradnjom tunela za potrebe HE "Orlovac", naišlo se na znatne količine podzemne vode. Ista je iskorištena te je u tunelu izgrađen zahvat i crpna stanica "Ruda" za potrebe vodoopskrbe dijela naselja bivše općine Sinj i zagorskog dijela bivše općine Solin.

Analizom kapaciteta i iskorištenosti izvora Kosinac pokazalo se da na samom izvoru postoje rezervne količine koje se mogu iskoristiti za vodoopskrbu. Obzirom na položaj samog izvorišta u odnosu na naselja za koja je potrebno riješiti problem vodoopskrbe, za visoku zonu Obrovca i Bajagića, dijela visoke zone Gale, kao i za

naselje Gljev predviđena je opskrba iz sustava Kosinac. Niska zona ovih naselja ostala bi i dalje na opskrbi iz vodospreme "Otok" odnosno sustava Ruda.

Odvodnja

Obzirom na raspored stanovnika i međusobni položaj naselja moguće je analizirati rješenje u kojem je kanalizacijska mreža pojedinih naselja međusobno povezana putem niza crpnih stanica, tako da sve otpadne vode gravitiraju na zajednički uređaj za pročišćavanje. Isto tako je moguće rješenje u kojem se gradi više manjih uređaja za pročišćavanje, tako da pojedina naselja gravitiraju lokalnom uređaju za pročišćavanje.

Rješenjem kanalizacijskog sustava nisu obuhvaćena izdvojena naselja i lokacije, kao što su naselje Korita i zaseoci Bitunjac, Kamber, Rosandići, Crljeni, Dolac, Putnik, Projići, Botice. S obzirom na mali broj planiranih stanovnika, odnosno male količine otpadnih voda, takve izdvojene cjeline daleko je povoljnije rješavati samostalno, na način da se zadovolji sva važeća zakonska regulativa.

Mogući recipijenti na području općine Otok su rijeka Cetina i njen pritok Ruda, kao i pritok Rude - Ovrlja, koji su u Državnom planu za zaštitu voda (NN S/99) svrstani u II kategoriju voda.

NASELJE GALA

Naselje Gala je smješteno sjeverno od naselja Otok. Noviji dio naselja prati cestu, a stariji dio se skupio u zaseocima pri padini Kamešničkih poda. S obzirom na lokaciju uređaja glavni pravac kretanja otpadne vode je prema planiranoj kanalizaciji Otoka. Glavni kolektor se planira položiti dijelom uz prometnicu Han - Otok - Trilj, a dijelom u polju južno od prometnice, kako to zahtijevaju terenske prilike, odnosno uvjet da se što veći dio kanalizacijske mreže položi gravitacijski.

Krajnji sjevero-zapadni dio naselja pada prema Kosincu, tako da oni gravitiraju lokalnoj crpnoj stanici „Gala 2". Ona otpadnu vodu tlači do glavnog kolektora uz prometnicu. Kolektor se polaže uz prometnicu do zaseoka Boškovići, a onda ide južno od prometnice kroz polje do lokacije južno od priključka Munivrana. Tu se predviđa izgradnja crpne stanice „Gala 1" koja sve otpadne vode naselja Gala tlači prema kolektoru naselja Otok.

Kanalizacijska mreža koja se priključuje na glavni kolektor planira se u pristupnim putovima do pojedinih zaseoka.

NASELJE OTOK

Naselje Otok je centralno i ujedno najveće naselje općine. Najveći dio naselja je smješten uz prometnicu Han - Otok - "Trilj i zapadno od prometnice, prema polju, odnosno prema rijeci Cetini. Manji dio naselja je smješten u priplamskim zaseocima.

Sjeverni dio naselja i planirane radne zone Grabovine 1,2 gravitiraju crpnoj stanici „Otok 1". Toj crpnoj stanici gravitiraju i sve otpadne vode naselja Gala. Ona otpadne vode tlači do mreže naselja Otok.

Najveći dio naselja Otok gravitacijskim kolektorima se usmjerava direktno prema jugozapadnom dijelu naselja gdje se planira centralna crpna stanica naselja „Otok“ koja je ujedno centralna crpna stanica cijelog sustava. Ona sve prikupljene otpadne vode tlači na uređaj za pročišćavanje.

NASELJE UDOVIČIĆ

Kanalizacijska mreža naselja Udovičić gravitira prema jugu prema lokalnom uređaju za pročišćavanje, što najbolje odgovara konfiguraciji terena naselja. Tako imamo samo jednu crpnu stanicu „Udovičić“ koja je locirana južno od dijela naselja smještenog na Gradini i tlači vodu premajužnom dijelu mreže koji se gravitacijski priključuje na uređaj za pročišćavanje.

NASELJA RUDA I OVRLJE

Sustav kanalizacijske mreže naselja Ruda i Ovrle riješen je tako da je lokacija uređaja najbolje odgovara konfiguraciji terena i smještenaje centralno u odnosu na raspored naselja. Za ovo područje je potrebno izvesti smo dvije crpne stanice - CS „Ovrlja“ i CS „Ruda“

Glavni kolektori istočnog i zapadnog dijela kanalizacijskog sustava položeni su dijelom uz postojeću prometnicu, a dijelom i u polju južno od najnižih građevina.

Elektroopskrba

Energetika

Područje općine se počelo elektrificirati 1962 godine.

Postojeći sustav elektroopskrbe sastoji se od:

- *proizvodnog objekta* i to HE Orlovac instalirane snage 237 MW
- *prijenosnog objekta* i to dvostrukog dalekovoda 220 kV izravno priključenog na temeljni dio sustava HEP-a (TS 400/220/11 0 kV «Konjsko»),
- *distribucijske mreže* koja se sastoji od:
  - TS 35/20(10) kV "Ruda" snage 2x4 MVA namijenjene za napajanje distributivnih potrošača
  - 35 kV kabela TS 35/20(10) kV Ruda - TS 35/10 kV Sinj 2 koji je nedavno položen te služi kao osnovno napajanje za TS 35/20(10) Ruda
  - 35 kV dalekovoda/kabela TS 35/20(10) Ruda - KK Orlovac - TS 35/10 Sinj 2 za rezervno napajanje
  - 35 kV kabela TS 35/20(10) kV Ruda - HE Orlovac
  - kabela 10(20) kV , kao dio sredjenaponske mreže iz TS Ruda, većinom tipa XHE 49A 3x(1x150) mm² i XHE 49A 3x(1x185) mm²,
  - dalekovoda 1 0 kV, kao dio sredjenaponske mreže iz TS 35/20(10) kV Ruda , TS 35/1 0 kV "Sinj 2" i TS 35/1 0 kV "Trilj", dalekovodi su na drvenim stupovima Ač vodiča, presjeka 25, 35 i 50 mm²,
  - 29 trafostanica 10/0,4 kV ukupne zbirne snage 6,13 MVA i vršnog opterećenja od oko 2,77 MVA.
  - pripadajuće niskonaponske električne mreže za napajanje distributivnih potrošača

Iz postojeće električne mreže općine Otok evidentno je sljedeće

- postojeći sustav elektroopskrbe se sastoji od čak 5 naponskih razina i to 220, 110, 35, 10 i 0,4 kV,
- u izravnoj funkciji elektroopskrbe ove općine su samo objekti napona 10 i 0,4 kV,
- ostali objekti napona 220 kV su izravno priključeni na tzv temeljni dio sustava koji je u funkciji elektroopskrbe jedinstvenog sustava HEP-a

TS 35/20(10) kV Ruda napaja svoje distributivno područje preko sedam 10(20) kV izvoda od kojih dva 10(20) kV izvoda služe za napajanje novog pumpnog postrojenja C.S. Ruda.

Najduži 10 kV izvod Ruda Velika napaja u samoj općini Otok 18 TS 10/0,4 kV te ima vezu prema TS 35/10 Sinj 2. Predmetni izvod je dijelom kabelski, ali ipak velikim dijelom zračni i to s magistralnim vodovima presjeka 25 mm². Radi poboljšanja kvalitete i sigurnosti u napajanju proteklih par godina pristupilo se kabliranju ovoga izvoda. Kabel 20 kV je položen u trasi novog 35 kV kabela položenog prema TS 35/10 kV Sinj 2 kroz cijelo područje općine Otok, ali nije došao do same TS 35/10 Sinj 2. Također je započeto kabliranje istog izvoda od mjesta Otok sjeverno, kako bi se u budućnosti mogli ukinuti zračne dionice 10 kV predmetnog magistralnog voda.

Ostali 10 kV izvodi iz TS 35/20(10) Ruda su većinom kratki te napajaju radijalno samo po nekoliko trafostanica 10/0,4 kV sa pripadnim konzumom.

Zadaća predmetne trafostanice TS 35/20(10) kV Ruda omogućavanje daljnjeg razvoja područja, za što je jedan od osnovnih preduvjeta kvalitetna opskrba električnom energijom.

Sustav elektroopskrbe općine Otok je riješen na slijedeći način i to:

- saniran je i dograđen postojeći sustav TS 35/20(10) kV "RUDA" i izvršeno je kabliranje 10(20) kV izvoda Ruda Velika,
- 95% kabela SKS je izvedeno podzemno što je rijetkost u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Izgradnja novog sustava elektroopskrbe će se vršiti sukladno planiranom demografskom, gospodarskom i prostornom razvitku općine kao i aktualnim novim elektroprivrednim razvojnim koncepcijama područnih distribucijskih mreža s generalnom orijentacijom na postupnu primjenu ovog sustava distribucijskih napona i novih tehničko

- tehnoloških rješenja
- ugradnja nove opreme i uređaja.

Također, kroz budući razvitak sustave elektroopskrbe općine Otok planira se i korištenje novih obnovljivih izvora energije kao što su vjetroelektrane, čime će se dodatno povećati sigurnost napajanja električnom energijom.

Telekomunikacije

Telekomunikacije općine Otok zasnivat će se na dvorazinskoj strukturi telekomunikacijskih mreža. Za izbor sustava komunikacija u komunikacijskim

čvorištima daje se rješenje sa izdvojenim digitalnim stupnjevima (RSS) i njima prema potrebi pripadajućim pretplatničkim digitalnim modulima (RSM).

Prostornim planom predviđena je gradnja novih i proširenje postojećih telekomunikacijskih sustava, što se odnosi kako na mjesne mreže tako i na spojne putove.

Zbog velike mogućnosti zamjene i proširenja kapaciteta telekomunikacijski sustav će permanentno moći pratiti zahtjeve razvoja tj. stvaranje mogućnosti za optički sustav povezivanja.

Izgradnju planirane distributivne telekomunikacijske kanalizacije i ostale TK infrastrukture u potpunosti je potrebno izvesti u skladu sa Pravilnikom o tehničkim uvjetima gradnje i uporabe TK infrastrukture (NN 88/01).

Dubina rova u kojeg se polaže cijev iznosi 0.8 m u nogostupu i zemljanom terenu a ispod kolnika 1.2 m od konačnog nivoa asfalta. Cijev koja se polaže u rov, polaže se u pijesak 10 cm ispod i 10 cm iznad cijevi. Zatrpavanje se dalje nastavlja materijalom iskopa do konačne nivelete terena. Širina koridora za polaganje cijevi distributivne telekomunikacijske kabela kanalizacije iznosi oko 0,4 do 0,5 m.

5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Zaštita kulturno povijesnih cjelina i lokaliteta

Jedan od temeljnih pristupa u korištenju prostora je očuvanje prirodnih i stvorenih vrijednosti prostora, jer sva kulturna dobra zajedno sa okolinom čine prostornu baštinu.

Obzirom da kulturno i prirodno nasljeđe predstavlja harmoničnu cjelinu, čiji je element nedjeljiv, nameće se potreba integralnog pristupa analizi, vrednovanju i zaštiti prostora koja se temelji na činjenici da kulturna i prirodna baština predstavlja temelj identiteta i dokaz kontinuiteta sredine, te ju je potrebno zaštititi od svake daljnje devastacije i degradacije temeljnih vrijednosti. Osim pojedinačnih građevina kulturnu baštinu čini i prostorna baština, bilo da je rezultat ljudskog djelovanja kroz povijest, ili je djelo prirode. Prirodni krajolik je neponovljiv, a svako novo širenje građevinskih zona u kvalitetne pejzažne prostore znači osiromašenje i gubitak za cijelu zajednicu.

Područje općine Otok obiluje spomeničkim vrijednostima, od kojih su slijedeći spomenici kulture:

GALA:

- Gacko - prapovijesno naselje s rimskim ostacima na Cetini
- Rimski grobovi kod Munivrana
- Rimsko naselje zapadno od Tomaševića
- Srednjovjekovni grobovi kod Boškovića
- Župska crkva Svih Svetih s grobljem
- Stambeno-gospodarski sklop Tornaševići, ambijentalna vrijednost

- Kulturno mjesto pučke religioznosti iznad komšiluka Tornaševići
- Most na Kosincu 19.st.(reg.br.953)

OTOK

- Prapovijesno i rimsko naselje Dugiš u koritu rijeke Cetine
- Prapovijesno i rimsko naselje Okruglo u koritu rijeke Cetine
- Ranokršćanska crkva (između Bašića i Kevića reg.br.712)
- Srednjovjekovni grobovi sjeverno od Vuletića
- Srednjovjekovno groblje sa stećcima u središtu naselja, uz kapelicu sv.Ante
- Župska crkva Sv.Luke,1375. god. sa grobljem
- Spomen obilježje iz 1915. god. o bitci pod Sinjem 1715. godine
- Stambeno gospodarska cjelina, početak 19.stoljeća, komšiluk Vuleta, ambijentalna vrijednost

KORITA

- Balatačka gradina, prapovijest
- Gradina Zub, prapovijest
- Gradina Žlabina, prapovijest
- Srednjovjekovni grobovi sa stećcima u Donjim Koritima
- Stambeno gospodarski sklopovi Marinovići, ambijentalna vrijednost

UDOVIČIĆI

- Bilokapića gradina s ostacima rimskog naselja
- Srednjovjekovno groblje i stećci (kod Đaja)
- Srednjovjekovno groblje kod župske crkve (reg.br.1109)
- Župska crkva Sv Roka, 1912.god.

OVRLJE

- Bitunska gradina, prapovijest
- Botičina gradina, prapovijest
- Tadića kula, stambena katnica, 19.st. tradicijska gradnja, Tadići

RUDA

- Gradina Orlovac, prapovijest
- Gradina Šurlmovo, prapovijest
- Gradina Radmana s ostacima rimskog naselja
- Prapovijesne gomile zapadno od Crljena
- Župska crkva sv Martina, 1897 godine s grobljem
- Sklop kuća smještenih oko guvna - Žuljevići, ambijentalna vrijednost
- Stambeno gospodarski sklop Akrapci, ambijentalna vrijednost
- Kuće s karakterističnim sularom tradicijske gradnje, Botice

Prapovijesne gradine i gomile pa i srednjovjekovna groblja s tragovima onovremenih crkava, nalaze se danas udaljena od naselja pa im prijete oštećenje i rušenje. Gradnju treba usmjeravati van tih područja na kojima je potrebno provoditi arheološka istraživanja.

Kao što je ranije navedeno, *ruralne cjeline* su temelj kulturnog identiteta sinjskog kraja. Prilikom obnove sela potrebno je očuvati njihovu povijesnu matricu i tradicijski položaj bez širenja građevinskog područja prema plodnim poljima, uz zadržavanje

zelenih cezura između pojedinih zaselaka. Kod eventualnog širenja građevinskih zona potrebno je očuvati odnos izgrađenog dijela povijesnih zaselaka s neposrednim agrarnim okolišem i poljoprivrednim površinama (vrtovima) unutar naselja.

Povijesna specifičnost mnogih prostora su i mnogobrojni *stočarski stanovi* koji se razlikuju veličinom, strukturom, organizacijom prostora, arhitektonskim oblicima i sadržajima, te njihove karaktersrtike uz očuvanu prirodnu sredinu, daju posebnu vrijednost tim područjima.

Crkveno graditeljstvo pripada 18. i 19. stoljeću. Crkve se ne smiju pregrađivati, nije dozvoljeno mijenjati im oblike te se preporuča zadržavanje njihove funkcije.

Povijesne građevine obnavljaju se cjelovito, zajedno s njihovim okolišem (vrtom, perivojem, voćnjakom, dvorištem, pristupom i sl.) raznim mjerama na razini lokalne zajednice poticati obnovu i održavanje starih, umjesto izgradnje novih kuća, vlasnici (korisnici) građevina kod kojih su utvrđena spomenička svojstva mogu putem nadležne Uprave za zaštitu kulturne baštine iz državnoga proračuna zatražiti novčanu potporu za održavanje i vrsnu obnovu povijesno vrijednih zgrada.

Zaštita krajobraznih i prirodnih vrijednosti i kulturno povijesnih i naseljskih cjelina

Zaštićene prirodne vrijednosti i prirodne vrijednosti predložene za zaštitu na području općine Otok su u kategorijama značajnog krajobraza i posebnog rezervata (ihtiolškog).

Značajni krajobraz je prirodni ih kultivirani predjel velike krajobrazne vrijednosti i biološke raznolikosti ih kulturno-povijesne vrijednosti, ih krajobraz očuvanih jedinstvenih obilježja karakterističnih za pojedino područje, namijenjen odmoru i rekreaciji ih osobito vrijedni krajobraz utvrđen sukladno Zakonu.

Upravljanje značajnim krajobrazom provodi se na osnovi Plana upravljanja koji određuje razvojne smjernice, način izvođenja zaštite, korištenja i upravljanja zaštićenim područjem te pobliže smjernice za zaštitu i očuvanje prirodnih vrijednosti zaštićenog područja. Mjere koje su u nadležnosti Županijskog poglavarstva uključuju mogućnost izrade posebnih prostornih planova.

Posebni rezervat je područje kopna i/ili mora od osobitog značaja radi svoje jedinstvenosti, rijetkosti ih reprezentativnosti, ili je stanište ugrožene divlje svojte, a osobitog je znanstvenog značenja i namjene.

U značajnom krajobrazu i posebnom rezervatu nisu dopuštene radnje i djelatnosti koje mogu narušiti svojstva zbog kojih su proglašeni. U posebnom rezervatu dopušteni su zahvati, radnje i djelatnosti kojima se održavaju ih poboljšavaju uvjeti važni za očuvanje svojstava zbog kojih je proglašen rezervatom.

Zaštićene prirodne vrijednosti su:

- izvor rijeke Rude u kategoriji značajnog krajobraza

Granica zaštićenog značajnog krajobraza izvora rijeke Rude počinje 60 metara prije prve serpentine od zaseoka Kotlić prema zaseoku Projići, granica se od te točke u smjeru jugozapada podudara sa pješačkom stazom i pješačkim mostom preko Rude. Na lijevoj obali Rude granica se od obale rijeke strmo uspinje prema jugu do visine od 450 metara. Na toj visini nastavlja se u smjeru jugoistoka oko 250 metara, a zatim zakreće prema sjeveroistoku i penje se do izohipse na 460 metara, sa kojom se podudara i u smjeru sjevera dolazi do ceste. Od tog mjesta granica se podudara s južnim rubom ceste u pravcu sjeverozapada do prve serpentine od Projića, tu prelazi preko ceste do treće serpentine, a odatle se podudara sa izohipsom na 450 metara po kojoj polukružno prema zapadu, dolazi do točke na kojoj zakreće prema jugozapadu, u tom smjeru tu puta prelazi cestu i spaja se s početnom točkom.

Za zaštićeni dio prirode iz gornjeg stavka, uz prethodnu suglasnost Ministarstva Kulture, donesene su «Mjere zaštite značajnog krajobraza Ruda» od 18. srpnja 2002.g. radi njegove zaštite, očuvanja i korištenja.

Mjerama zaštite iz prethodnog stavka određeno je da Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području SD županije (u daljnjem tekstu Javna ustanova) upravlja (poduzima i koordinira radnje vezane uz zaštitu, održavanje, očuvanje i korištenje) značajnim krajobrazom Ruda a na temelju odredbi Zakona o zaštiti prirode (NN1 69/03) i Mjera zaštite.

Na području izvora rijeke Rude zabranjeno je:

- odlaganje i ispuštanje svih vrsta otpada,
- nasipavanje i odlaganje bilo kakvog materijala,
- oštećivanje, uklanjanje i uništavanje inventara, postavljenog od strane Javne ustanove ih po njoj ovlaštene pravne ili fizičke osobe,
- uporaba eksploziva,
- izgradnja čvrstih građevina i bilo kakve druge intervencije u prostoru, bez uvjeta zaštite prirode utvrđenih od strane Ministarstva,
- svaka druga djelatnost koja može narušiti vrijednosti zbog kojih je ovo područje proglašeno zaštićenim

Na području izvora rijeke Rude dopuštene su one radnje i djelatnosti koje ga ne oštećuju i ne mijenjaju svojstva zbog koji je proglašen zaštićenim. Za vršenje takvih radnji i djelatnosti potrebno je od Ministarstva prethodno ishoditi uvjete zaštite prirode u skladu s odredbama Zakona.

Na zaštićenom području moguće je obavljati

- djelatnosti koje ne narušavaju temeljne vrijednosti izvora rijeke Rude, kao što su određeni vidovi turizma, ugostiteljstva i rekreacije u već postojećim građevinama,
- druge radnje vezane za održavanje, zaštitu i održivo korištenje izvora rijeke Rude

Znanstvena istraživanja i uzimanje uzoraka u te svrhe dopuštena su uz suglasnost Ministarstva.

U odredbama za provođenje Prostornog plana Splitsko dalmatinske županije (čl. 193) u skladu s odredbama Strategije i Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske o povećanju broja zaštićenih dijelova prirode, utvrđenje određen broj lokaliteta

predloženih za zaštitu, za koje je potrebno provesti na zakonu utemeljen postupak proglašenja kao zaštićenog dijela prirode.

Na području općine Otok 2000. godine su proglašene slijedeće prirodne vrijednosti:

- rijeka Ruda (proširenje zaštite po 30 m lijevo i desno od obale), značajni krajobraz, posebni rezervat (ihtiološki),
- vodotok rijeke Cetine, značajni krajobraz,
- izvor u Malim Kori tima (Gornja Korita) u Karmešnici, posebni rezervat (ihtiološki),
- rječica Ovrlja, značajni krajobraz.

Općenite mjere zaštite za zaštićene prirodne vrijednosti i prirodne vrijednosti predviđene za zaštitu:

- zabraniti sve radnje kojima se na zaštićenim prirodnim vrijednostima umanjuje prirodna vrijednost odnosno narušavaju svojstva zbog kojih su zaštićeni,
- sukladno članku 33. i članku 127. Zakona o zaštiti prirode potrebno je ishoditi uvjete zaštite prirode,
- prije bilo kakvih zahvata potrebno je izvršiti potpunu inventarizaciju i valorizaciju staništa i posebno izdvojiti i zaštititi vrste i područja,
- u što većoj mjeri zadržati prirodne kvalitete prostora, odnosno posvetiti pažnju očuvanju cjelokupnog prirodnog pejzaža i okruženja,
- prirodne krajobraze treba štititi od širenja neplanske izgradnje, a kao posebnu vrijednost treba očuvati šume, prirodne vodotoke i područja uz njih.

Na zaštićenim i prirodnim vrijednostima predloženim za zaštitu, kao i na ekološki vrijednim područjima obvezno je provoditi odredbe, napatke i smjernice sadržane u dokumentu Nacionalna strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti te provoditi odredbe Zakona o zaštiti prirode.

Potrebno je za ekološki posebno vrijedna područja, koja neće biti određena u neku od kategorija zaštite prirode, a poradi njihove osobite vrijednosti, izraditi Pravilnik o gospodarskom korištenju kojeg izrađuje jedinica lokalne samouprave.

Uređenje i opremanje građevinskog zemljišta

Građevinsko područje naselja obuhvaća izgrađene i neizgrađene cjeline naselja u kojima se mogu realizirati mješovite, pretežite i isključive namjene, prometna i komunalna infrastruktura.

Prilikom određivanja građevinskog područja naselja potrebno je osigurati:

- racionalno korištenje prostora (kontinuirana izgradnja u odnosu na postojeća naselja),
- mogućnost etapne realizacije naselja,
- očuvanje i unapređenje vrijednosti čovjekova okoliša

Faktori ograničenja:

- prirodne karakteristike područja (nepovoljni mikroklimatski uvjeti stanovanja, tektonski rasjedi, zemljišta s visokim podzemnim vodama),

- zone poljoprivredne djelatnosti,
- zone privredne djelatnosti,
- infrastrukturni koridori,
- šumsko zemljište,
- objekti i dijelovi prirode,
- spomenici kulture (i njihove zaštitne zone),
- zone specijalne izgradnje

Faktori koji utječu na širenje postojećeg i definiranje novog građevinskog područja:

- postojeće građevinsko područje,
- sustav središnjih naselja,
- kretanje broja stanovnika.

Granice građevinskog područja naselja razgraničuju površine izgrađenog dijela naselja i površine predviđene za razvoj naselja (neizgrađeni dio građevinskog područja) od ostalih površina namijenjenih razvoju poljoprivrede i šuma kao i drugih djelatnosti koje se s obzirom na namjenu mogu obavljati izvan građevinskog područja.

Uređenje građevinskih područja naselja obuhvaća:

- gradnju stambenih i stambeno poslovnih građevina, pomoćnih i manjih gospodarskih građevina,
- prateće sadržaje stanovanja, kao što su odgojni, obrazovni, zdravstveni, kulturni, socijalni, vjerski, sportsko-rekreacijski, poslovni, trgovački, turistički i ugostiteljski sadržaji, servisni sadržaji, prometne i zelene površine, infrastrukturne i komunalne građevine i uređaji, te drugi sadržaji naselja,
- manje poslovne i gospodarske sadržaje, mogućnost uređivanja manjih poljoprivrednih površina i vrtova,
- iznimno, u građevinskom području naselja mogu se graditi i gospodarske građevine - mini farme uz osiguranje propisanih uvjeta.

MJERE SPRJEČAVANJA NEPOVOLJNOG UTJECAJA NA OKOLIŠ

Zaštita voda

Zaštita voda od onečišćivanja provodi se radi očuvanja života i zdravlja ljudi i zaštite okoliša te omogućavanja neškodljivog i nesmetanog korištenja voda za različite namjene.

Zaštita voda ostvaruje se nadzorom nad stanjem kakvoće vode i izvorima onečišćavanja, sprečavanjem, ograničavanjem i zabranjivanjem radnji i ponašanja koja mogu utjecati na onečišćenje voda i stanje okoliša u cjelini te drugim djelovanjima usmjerenim očuvanju i poboljšanju kakvoće i namjenske uporabljivosti voda.

Izvori pitke vode su kraškog karaktera sa prihranjivanjem iz užeg i šireg zaleđa s brzom cirkulacijom kroz podzemlje te je potrebna posebna zaštita izvorišta i ukupnog slijeva. Izvorska voda je bakteriološki neispravna i zahtjeva obveznu dezinfekciju prije isporuke u vodoopskrbni sustav do potrošača.

Područje općine pripada slivu Cetine izuzetno bogatom podzemnim i površinskim vodama (prvenstveno zahvaljujući akumulaciji Peruča izgrađenoj u Ribaričkom i Koljanskom polju). Zbog asimetričnosti hidrografskog sliva Cetine izvori uz sjeveroistočni rub polja kroz koja protječe Cetina imaju sliv čija površina zadire daleko izvan općinskih područja (jugozapadna BiH) te imaju velike izdašnosti dok su izvori uz jugozapadni obod sa relativno malim područjem hidrografskih slivova a time i izdašnošću zanemarivom za suvremeni oblik vodoopskrbe.

Za vodoopskrbu područja značajni su izvori Kosinac i Ruda Samo izvorište Kosinac nalazi se uz samu granicu općine Otok, ali je značajno da gotovo čitavo područje općine (priplaninski i planinski dio) pripada užem slivu izvorišta Kosinac, tj. užem slivu izvorišta Ruda, Ovrle, Jezera i Krenice.

Kategorizacija voda (planirana vrsta vode) preuzeta je iz stare "Uredbe o kategorizaciji vodotoka (NN 15/81) kojom su vodotoci ih potezi vodotoka, jezera, akumulacije i podzemne vode Republike Hrvatske raspoređeni u četiri kategorije prema namjeni i kvaliteti vode:

rijeka Cetina je od izvora do akumulacije Peruča svrstana u I kategoriju (dio u općini Vrlika), rijeka Cetina od akumulacije Peruča do akumulacije Prančevići u II kategoriju (dio u općini Otok), a potom do Radmanovih mlinica ponovno u I kategoriju ostali vodotoci u kršu su I kategorija (vodotok Ovrlija i Ruda), hidroenergetska akumulacija Peruča svrstana je u I kategoriju.

Utvrđena I kategorija ("vode koje se u svom prirodnom stanju ih nakon dezinfekcije mogu upotrebljavati za piće ih i u prehrambenoj industriji a površinske vode i za uzgoj plemenitih vrsta ribe - salmonida") i II kategorija voda ("vode koje se u prirodnom stanju mogu upotrebljavati za kupanje i rekreaciju građana, za sportove na vodi, za uzgoj drugih vrsta riba - ciprinida, ih koje se nakon odgovarajućeg kondicioniranja tj. koagulacije, filtracije, dezinfekcije i sl. mogu upotrebljavati za piće i za potrebe industrije koja treba čistu vodu") za pojedine dionice Cetine, kao i njena upotreba za vodoopskrbu većeg dijela Srednje Dalmacije, zahtijeva osiguranje efikasne zaštite voda Cetine od zagađenja.

Potreban stupanj zaštite voda Cetine od zagađenja moguće postići ako se osigura: ispuštanje komunalnih i industrijskih otpadnih voda u recipijent nakon adekvatnog pročišćavanja, kontroliranom upotrebom pesticida i umjetnih gnojiva na poljoprivrednim površinama u slivu rijeke, odlaganjem smeća, otpada i organskog otpada na sanitarnim deponijama u skladu sa sanitarnim propisima te sprječavanjem ispuštanja opasnih i štetnih tvari na bilo kojoj lokaciji sliva rijeke.

U svrhu zaštite izvorišta vode za piće potrebni su hidrogeološki istražni radovi koji se odnose na slijedeće:

- određivanje granice sliva,
- hidrogeološko rekognosciranje sliva,
- trasiranje podzemnih voda radi detaljnijeg određivanja granice sliva i određivanja površine hidrogeološkog kartiranja potrebnog za određivanje granica II i III zone,

- izrada hidrogeoloških karata potrebnih za omeđivanje I zone (1:1 000 i veće), II zone (1:5 000) i III zone (1:25 000), istražno bušenje provodit će se prema potrebi u svrhu mikrozoniranja kao i geofizička ispitivanja terena, izrada katastra zagađivača.

Zone zaštite izvorišta

Na temelju rezultata hidrogeoloških analiza i elaborata za slivno područje Cetine, koji su do sada izrađeni, krški predjeli općine Otok na lijevom zaobalju Cetine (obronci planinskog masiva Kamešnice) pripadaju većim dijelom II zoni sanitarne zaštite kaptiranog izvora Kosinac, odnosno izvora Rude, Ovrlje, Jezera i Krenica. Manji dio istočnog područja općine pripada III zoni sanitarne zaštite.

Važećim Pravilnikom o utvrđivanju zona sanitarne zaštite izvorišta (NN 55/02) propisani su uvjeti i način utvrđivanja područja zona sanitarne zaštite, te mjere za zaštitu izvorišta od zagađenja ili drugih utjecaja koji mogu nepovoljno djelovati na njihovu izdašnost, kakvoću i zdravstvenu ispravnost. Pravilnikom su određene zone izvorišta za krške vodonosnike:

- zona ograničene zaštite -IV zona,
- zona ograničenja i kontrole -III zona,
- zona strogog ograničenja -II zona,
- zona strogog režima zaštite -I zona

Pravilnikom su utvrđena slijedeća ograničenja i zabrane u vršenju djelatnosti i korištenja prostora u pojedinim zonama zaštite izvorišta

- *na području IV zone zaštite izvorišta:*

- ispuštanje nepročišćenih otpadnih voda,
- građenje industrijskih objekata koji ispuštaju za vodu opasne tvari (ili otpadne vode),
- građenje cjevovoda za tekućine koje su opasne za vodu bez propisane zaštite,
- uskladištenje radioaktivnih i za vodu drugih opasnih tvari, izuzev uskladištenja lož ulja za domaćinstvo i pogonskog goriva za poljoprivredne strojeve, ako su provedene propisane sigurnosne mjere za građenje, dovoz, punjenje, uskladištenje i uporabu,
- građenje rezervoara i pretakahšta za naftu i naftne derivate, radioaktivne i ostale za vodu opasne tvari,
- izvođenje istražnih i eksploatacijskih bušotina na naftu, zemni plin, radioaktivne tvari, kao i izrada podzemnih spremišta,
- nekontrolirana uporaba tvari opasnih za vodu kod građenja objekata,
- građenje prometnica bez sustava kontrolirane odvodnje i pročišćavanja oborinskih voda
- eksploatacija mineralnih sirovina

- *na području III zone zaštite izvorišta, uz zabrane za IV zonu, zabranjuje se:*

- deponiranje otpada,
- svako skladištenje nafte i naftnih derivata,
- površinska i podzemna eksploatacija mineralnih sirovina,
- građenje industrijskih postrojenja opasnih za kakvoću podzemne vode i
- građenje cjevovoda za tekućine koje su štetne i opasne za vodu

- *na području II zone zaštite izvorišta, uz zabrane za III zonu, zabranjuje se:*
  - poljodjelska proizvodnja, osim proizvodnje zdrave hrane,
  - stočarska proizvodnja, osim za potrebe seljačkog gospodarstva, odnosno obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva,
  - građenje pogona za proizvodnju, skladištenje i transport opasnih tvari,

  - gradnja groblja i proširenje postojećih,
  - građenje svih industrijskih pogona,
  - građenje autocesta i magistralnih cesta (državnih i županijskih cesta),
  - građenje željezničkih pruga i
  - građenje drugih građevina koje mogu ugroziti kakvoću podzemne vode

Zaštita i sanacija ugroženih dijelova okoliša

Osnovni ciljevi zaštite okoliša su trajno očuvanje izvornosti, biološke raznolikosti prirodnih zajednica i očuvanje ekološke stabilnosti, očuvanje kakvoće žive i nežive prirode i racionalno korištenje prirode i njenih dobara i očuvanje i obnavljanje kulturnih i estetskih vrijednosti krajolika, unaprjeđenje stanja okoliša i osiguravanje boljih uvjeta života.

Zaštita okoliša podrazumijeva planiranje i korištenje prostora, tako da se u njemu osigurava življenje i gospodarski razvoj uz istovremenu brigu za trajno očuvanje razvojnih potencijala.

Prostornim planom utvrđuju se ciljevi i interesi koji se na području obuhvata trebaju ostvariti vodeći računa da korištenje prostora osigura sanaciju, zaštitu i unaprjeđenje stanja okoliša.

U cilju očuvanja okoliša propisuju se sljedeće mjere:

- na djelotvorni način štiti kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti,
- čuvati prirodna bogatstva i prirodne izvore (šume, poljodjelsko zemljište, izvore vode i dr),
  - uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novčanu potporu i općinske odluke,
  - sprječavati radnje koje potencijalno mogu izazvati nepovoljan utjecaj na okoliš u skladu sa Zakonima, pravilnicima i standardima te u skladu s Odredbama za provođenje Prostornog plana Splitsko dalmatinske županije.

Mjere zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti

Mjere posebne zaštite

Osnovne mjere zaštite i spašavanja sadržane su u prostornom planu, kroz gustoće izgradnje, način gradnje - udaljenost među građevinama, visina i sl., te prometnu i infrastrukturnu mrežu.

Posebne mjere obuhvaćaju sklanjanje ljudi, zaštitu od rušenja, zaštitu od požara i zaštitu od potresa.

Sklanjanje ljudi

Obveza izgradnje skloništa i zaklona utvrđena je u Planu urbanističkih mjera zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti koji je sastavni dio Prostornog plana.

Zaštita od rušenja

Ceste treba zaštititi od rušenja zgrada i ostalog zapriječavanja radi što brže evakuacije ljudi i dobara, na način da se osigura slobodan koridor postavljanjem objekta na udaljenosti od najmanje 1/2 visine objekta od ruba prometnice.

Objekte treba zaštititi postavljanjem na međusobnu udaljenost od najmanje $H1/2 + H2/2$.

Zaštita od požara

Zbog rijetke izgradnje općina Otok se ne smatra posebno ugroženom od požara, ali isprepletenost stambenih građevina sa neobrađenim poljoprivrednim zemljištem, šumskim površinama, lošom putnom mrežom i nedostatkom vodovodnih instalacija ovo područje se ipak može smatrati ugroženim od požara. Također je prisutna opasnost i od šumskih požara uzrokovanih dalekovodima obzirom da su izgrađeni na područjima šuma te postoji potencijalna opasnost od njihovih širenja i ugrožavanja stambenih građevina u naseljima.

Analiza stupnja ugroženosti od požara u požarnim zonama

Sagledavajući problematiku zaštite od požara na prostoru općine Otok moguće je izvršiti podjelu stambenih naselja u dva područja koja treba štititi i to:

- područje u požarnoj zoni 1 gdje nema šumskih površina, a sama zona je smještena u poljskom dijelu uz rijeku Cetinu i vodotokove izvora Ruda i Kosinac.

U ovim naseljima moguća je pravovremena intervencija vatrogasne postrojbe jer nema posebno ugroženih objekata dok su komunikacije za vatrogasna vozila prohodna te u naseljima postoji hidrantska mreža,

- područja u požarnim zonama 2 i 3 koja su smještena u pribrdskom i brdskom području obraslo je šumom i makijom sa strmim padinama i velikom visinskom razlikom. U ovom području postoje šumske površine visoke požarne ugroženosti.

U naseljima ovog područja moguća je pravovremena intervencija vatrogasnih snaga jer su sva naselja povezana asfaltiranim cestama dovoljne nosivosti za sva vatrogasna vozila. Budući da su u ovim naseljima pretežito samostalne stambene jedinice koje su dovoljno udaljene jedne od drugih mala je mogućnost prenošenja požara s jednog objekta na drugi. U ovim naseljima postoji izgrađena hidrantska mreža, osim naselja Korita u kojemu se za gašenje požara može koristiti voda iz postojećih gustirni i bunara.

Mjere zaštite šumskih i poljoprivrednih površina

Šumske površine

Šumske površine struktura i starost date su u snimci postojećeg stanja točka 1.15.i 1.16, a grafički je u pravitku po vrstama šuma ma bazi podataka dobivenih od „Hrvatskih šuma“, uprava šuma Split-Šumarija Sinj.

Poduzete preventivno-operativne mjere

Temeljem Plana zaštite šuma od požara J.P. Hrvatske šume - Uprava Šuma Split-"Šumarija Sinj", donijela je Plan zaštite šuma od požara, sačinjen na bazi procjene ugroženosti šuma od požara po kome je:

- Uspostavljena je motrilačko dojavna postaja na osmatračnici „Stari Grad“ u predjelu Sinja. Vidokrug je cc-a 18 km, a površina općine Otok se može nadzirati sa ove motrilačke postaje. Vrijeme motrenja je od 15.06. u trajanju 24 sata, u tri smjene. Dojava se vrši putem mobilnog telefona.
- Izrađena karta po skupinama ugroženosti šumskih površina;
- Uspostavljene su ophodnje za otkrivanje i dojavu požara sa sistemom radio i telefonske veze, te planiranom adekvatnom opremom;
- Planirano je čišćenje i prorjeđivanje;
- Planirano je održavanje protupožarnih prosjeka i putova;
- Planira se provedba promidžbenih djelatnosti (obuka zaposlenih, obavješćivanje pučanstva o opasnostima od šumskih požara, postavljanje znakova i plakata upozorenja o opasnostima od šumskih požara, dijeljenje letaka i drugog promidžbenog materijala.

Osim motrilačko dojavne zadaće, ophodari su dužni ugasiti početni požar i sudjelovati u početnom gašenju. Ophodari svakodnevno vode dnevnik, a opremljeni su dalekozorom, zemljovidom, te UKV Radio vezom (Vatrogasni kanal) ili mobitelom.

HEP - provodi godišnjim planom čišćenja trasa ispod dalekovoda i vodova koji prolaze kroz šumske komplekse.

Županijske ceste provode godišnjim planom čišćenje i košnju pojaseva uz ceste.

Poljoprivredne površine

Zakonom je regulirana Odluka o uvjetima loženja vatre na otvorenom prostoru, koja obvezuje između ostalih i općinu Otok.

Jedan dio poljoprivrednih površina je zapušten i obrastao raslinjem tako da predstavlja potencijalnu opasnost za izbijanje požara.

Stanje i ocjena provedbe mjera zaštite od požara šumskih i poljoprivrednih površina

Poduzete mjere na zaštiti od požara šumskih i poljoprivrednih površina nisu dovoljne za efikasno i učinkovito sprječavanje nastajanja i širenja požara. Ovi nedostaci ogledaju se u slijedećem:

- Većina šumskih površina, a naročito u privatnom vlasništvu je neuređena;
- Neurednost pojasa uz putove i ceste;

- Nepoduzimanje propisanih mjera zaštite kod spaljivanja korova i uređenja zemljišta;
- Nepoduzimanje potrebnih mjera kod boravka ljudi u šumama;
- Nedovoljne snage za gašenje većeg požara;
- Nedostatak opreme i sredstava za gašenje;
- Nedostatak znakova upozorenja i opasnosti, uz putove, ceste i kroz šumske i poljoprivredne površine;

Postupanje s otpadom

U općini Otok nema lokacije pogodne za odlaganje komunalnog otpada. Odlaganje otpada će se riješiti na temelju Programa mjera zaštite okoliša i Programa zbrinjavanja i gospodarenja komunalnim otpadom Županije Splitsko-dalmatinske te Prostornog plana županije u zajedničkom Županijskom centru za gospodarenje otpadom.

Do izgradnje županijskog centra koristiti će se odlagalište Karepovac – Mojanka na Kukuzovcu.

Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (izdvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog dijela otpada, termička obrada ostatka organskog otpada iz procesa predobrade i sortiranja otpada te odlaganje ostatka otpada nakon obrade) i potencijalne makrolokacije za građevine u sustavu gospodarenja otpadom određeni su u Prostornom planu Splitsko-dalmatinske županije.

U cilju sanacije postojećih sustava zbrinjavanja otpada i stanja na postojećim privremenim odlagalištima otpada potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- Izraditi katastar svih postojećih odlagališta, posebice otpadom zagađenog tla, s prijedlogom mjera za trajnu sanaciju;
- Staviti pod kontrolu sva postojeća odlagališta radi izbjegavanja nekontroliranog odlaganja opasnog otpada i stvaranja divljih deponija.

Puštanjem u rad Županijskog centra za gospodarenje otpadom, lokalitet Vidovica će se organizirati kao pretovarna stanica (sortiranje, baliranje, obrada i sl.), a ostale će se u potpunosti zatvoriti uz provedbu postupka sanacije terena (nasipavanje, sadnja drveća i sl.).

U cilju neposrednog rješavanja problema zagađenja okoliša od nekontroliranog odlaganja različitih vrsta otpada utvrđuju se sljedeće mjere:

Potrebno je sanirati sva „divlja“ odlagališta otpada, posebno građevinskog otpada uz ceste

Izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada te mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno program odvojenog skupljanja, recikliranje, kompostiranje i dr. potrebno je provoditi prema zakonskoj regulativi

Izdvojeno prikupljanje otpada u naseljima omogućuje se pomoću posuda (spremnika) razmještenim na javnim površinama i na način da se postupno otpad odvaja po vrsti.

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

Prostorni plan Splitsko - dalmatinske županije

Za prostor cijele Splitsko - dalmatinske županije, pa tako i Općine Otok, na snazi je Prostorni plan Splitsko - dalmatinske županije koji je usvojen listopada 2002. godine, a objavljen u " Službenome glasniku Županije splitsko dalmatinske", broj 1/03 , kao i Izmjene i dopune istoga iz 2004.,2007. i 2013. godine objavljene u "Službenome glasniku Županije splitsko dalmatinske", broj 8/04, 5/05, 5/06 , 13/07 i 9/13).

Osnovno opredjeljenje Plana sukladno Strategiji prostornoga uređenja Republike Hrvatske je sprječavanje daljnjeg neopravdanog širenja građevinskih područja i stimuliranje optimalnoga korištenja postojećih građevinskih područja, poticanje obnove i razvoja ruralnog prostora i sela, osiguranje prostornih uvjeta za ravnomjerniji i skladniji razvitak i razmještaj stanovništva radi ostvarivanja policentričnoga sustava naselja i disperzije stambenih, radnih, uslužnih i rekreacijskih funkcija u srednja i manja gradska središta te utvrđivanje realnih troškova uređivanja građevinskoga zemljišta. Nadalje planira se novu stambenu i drugu izgradnju usmjeravati u prostorne cjeline gradova i naselja koja su već opremljena infrastrukturom, novu stambenu izgradnju usmjeravati najprije u nedovoljno i neracionalno izgrađene dijelove naselja i rješavati ih prioriteto dogradnjama i nadogradnjama postojećih objekata.

Na temelju administrativne podjele, prostornih, prirodnih, demografskih, razvojnih i drugih odrednica određene su tri funkcionalne cjeline na području cijele Županije i to: obalna, zaobalna i otočna cjelina.

Temeljem utvrđenih funkcionalnih cjelina određuje se ovim Planom vrsta, kapacitet i uvjeti smještaja primarnih djelatnosti u prostoru.

Rezultati Popisa stanovništva Državnog zavoda za statistiku iz 2011 godine:

Županija	OPĆINA OTOK
popis 2001. godina 467.889 stanovnika	popis 2001. godina 5.782 stanovnika
za 2011. godinu 454.498 stanovnika	za 2011. godinu 5.474 stanovnika

1. Izrada Prostornih planova uređenja Općine Otok

Za prostor cijele Općine Otok na snazi je Prostorni plan uređenja općine Otok donešen u lipnju 2006. godine, a objavljen u " Službenom glasniku općine Otok", broj 03/2006, te njegove Izmjene i dopune donešene u svibnju 2010. godine, a objavljene u „Službenom glasniku općine Otok“ broj 03/2010.

Prostorni plan uređenja općine Otok je osnovni dokument kojim su utvrđeni uvjeti za uređenje općinskog područja, određuje svrhovito korištenje, namjenu, oblikovanje i sanaciju građevinskog i drugog zemljišta te propisuje zaštitu okoliša, prirodne i kulturne baštine. Prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji ovim prostornim

planom je definirana osnova razvoja u prostoru, ciljevi prostornog uređenja, namjena prostora kao i smjernice, mjere i uvjeti za korištenje, zaštitu i uređivanje prostora.

Koncepcija Prostornog plana uređenja općine Otok čine slijedeći elementi:

demografski razvoj temeljen na prirodnom prirastu i minimalnom/ograničenom mehaničkom prilivu stanovništva, pri čemu se ovaj priliv predviđa za zagorske, slabije naseljene dijelove općine, a u skladu sa Strategijom prostornog uređenja RH i politikom decentralizacije naseljenosti odnosno rasta manjih naselja i gradova, planski kapaciteti prostora (građevinska područja, namjene površina i infrastruktura) temeljeni na demografskom razvoju, zaštita značajnih prirodnih resursa, posebno vodnih, te vrijednih prirodnih područja i kulturne baštine.

Na području Općine Otok predviđena su građevinska područja za razvoj naselja, građevinska područja športsko rekreativne namjene, građevinsko područje ugostiteljsko turističke namjene, eksploatacijska polja za izgradnju fotonaponskih elektrana i građevinska područja proizvodne i/ili poslovne namjene.

Može se reći da su građevinska područja naselja, utvrđena spomenutim Planom u odnosu na postojeći broj stanovnika, dovoljno velika za sva naselja. Gustoća stanovanja uzimajući u obzir sva naselja i planirani broj stanovnika Općine u 2015. godini iznosi 13.13 stan/ha.

Sagledavanjem prostorno-razvojnih značajki Općine Otok, te njenim resursima, došlo je do potrebe za izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Otok donešenog u travnju 2006. godine, te objavljenog u „Službenom glasniku Općine Otok“, broj 3/06.

Veličina građevinskog područja (izgrađenog) malo se izmjenila, i to povećavanjem istih, a sve u skladu sa realnim i potrebnim događanjima na terenu.

Povećavanjem dijelova građevinskih područja naselja, došlo se do slijedećih izmjena:

Povećao se dio građevinskog područja naselja -izgrađeni dio, u blizini naselja Vuleta, Smoljo, Katić, Ovrlje, Tadić, Udovičić i predio zvan Kotlić, kao i područja u blizini Bitunjac-staje, Šušića glave i između Glavanove grede i Bitunjskog poda.

Gospodarska namjena

Navedene zone planiraju se etapno realizirati kroz prostorno-plansku dokumentaciju, i to kroz UPU-a, kojih je za navedenu namjenu propisano 7.

Športsko-rekreacijska namjena

Navedene zone planiraju se etapno realizirati kroz prostorno-plansku dokumentaciju, i to kroz UPU-a, kojih je za navedenu namjenu propisano 3.

Ugostiteljsko-turistička namjena

Navedena zona planira se etapno realizirati kroz prostorno-plansku dokumentaciju, i to kroz UPU-a, koji je za navedenu namjenu propisan 1.

Stambena namjena (mješovita)

Propisano je 6. UPU-a stambene namjene na području općine Otok, na neizgrađenom dijelu građevnih područja.

2. PROVEDBA DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA LOKALNE RAZINE

(1) Dokumenti prostornog uređenja doneseni na temelju propisa koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju ('Narodne novine, broj 153/13) ostaju na snazi do donošenja prostornih planova prema ovom Zakonu, odnosno do njihova stavljanja izvan snage na temelju ovoga Zakona.

(2) Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske koju je donio Hrvatski sabor na sjednici održanoj 27. lipnja 1997. godine ostaje na snazi do donošenja Strategije prostornog razvoja Republike Hrvatske na temelju ovoga Zakona.

(3) Dokumenti prostornog uređenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka mogu se mijenjati i/ili dopunjavati te staviti izvan snage i prije donošenja dokumenata prostornog uređenja prema ovom Zakonu u roku pet godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Dokumenti prostornog uređenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka mijenjaju i/ili dopunjavaju se te se stavljaju izvan snage u postupku propisanom ovim Zakonom za mijenjanje i/ili dopunjavanje, odnosno stavljanje izvan snage prostornih planova.

(5) Izmjene i/ili dopune dokumenata prostornog uređenja iz stavka 1. ovoga članka moraju biti u skladu s dokumentom prostornog uređenja širega područja, odnosno prostornim planom više razine.

(6) Izmjene i/ili dopune dokumenata prostornog uređenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka ne moraju biti izrađene u skladu s propisima donesenim na temelju ovoga Zakona, ali se njihove izmjene i/ili dopune mogu donositi i u svrhu njihova usklađenja s tim propisima.

Na prostoru Općine Otok važeći prostorni planovi su:

NAZIV DOKUMENTA PROSTORNOG UREĐENJA	OBUHVAT (ha)	IZRAĐIVAČ STRUČNOG PRIJEDLOGA	DONOŠENJE	STATUS
I STRATEGIJA I PROGRAM PROSTORNOG RAZVITKA REPUBLIKE HRVATSKE				
STRATEGIJA I PROGRAM PROSTORNOG RAZVITKA REPUBLIKE HRVATSKE	Republika Hrvatska	Zavod za prostorno planiranje MZOPU	29.10.1997.	NA SNAZI
II PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE SPLITSKO DALMATINSKE				

PROSTORNI PLAN ŽUPANIJE SPLITSKO DALMATINSKE	Područje današnjeg Županije	Zavod za prostorno uređenje ŽSD	Službeni glasnik Županje splitsko dalmatinske 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07 i 9/13	NA SNAZI
III PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE				
PROSTORNI PLAN UREĐENJA Općine Otok	Područje današnjeg Općine Otok	URBOS - Split	Službeni glasnik Općine Otok broj 3/2006	NA SNAZI
IZMJENE I DOPUNE PROSTORNOG PLANA UREĐENJA Općine Otok	Područje današnjeg Općine Otok	ARCHING - Split	Službeni glasnik Općine Otok broj 3/2010	NA SNAZI

Od Urbanističkih planova uređenja na snazi je UPU proizvodne zone Punionica vode 2 (na lijevoj obali rijeke Rude) iz 2007. godine, UPU – Ruda (K1, K2), te UPU centar naselja Otok listopad 2014. godine.

3. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unapređenje, preporuka, aktivnosti, odnosno mjera iz prethodnog Izvješća o stanju u prostoru

Prethodno "Izvješće o stanju u prostoru" doneseno zajedno sa "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru" doneseno je 2010. godine ("Službeni glasnik općine Otok", br: 05/10).

Elaborat "Izvješća o stanju u prostoru" ne sadrži zaključke kojim se daju smjernice i preporuke, već je u Članku 17. "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru" procijenjena potreba izrade novih dokumenta prostornog uređenja, 17 Urbanističkih planova uređenja od kojih su 2 i donešena.

Od navedenih dokumenta prostornog uređenja donesene su i Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja općine Otok (2010.). Zakonom o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. kao obvezni provedbeni dokument na značaju je dobio Urbanistički plan uređenja.

Od provedenih aktivnosti je važno napomenuti da je sukladno Zakonu o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (N.N. 90/11) na području Općine do danas izdano 58 Rješenja o izvedenom stanju.

Sredstva naknade za zadržavanje u prostoru uplaćuju se u iznosu 30% u proračun jedinice lokalne samouprave, 20% u proračun Splitsko-dalmatinske županije, te 50% u državni proračun Republike Hrvatske.

Sredstva koja su prihod proračuna Općine Otok koriste se namjenski za poboljšanje infrastrukturno nedovoljno opremljenih i/ili neopremljenih dijelova naselja prema

programu koji donosi Općinsko vijeće.

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Strategijom prostornog uređenja Republike Hrvatske utvrđena su problemska područja u koja, između ostalih, spadaju zaobalna područja.

Ruralni prostor u Hrvatskoj predstavlja ona područja u kojima gospodarski prevladavaju poljoprivredne djelatnosti i šumarstvo, te seoska naselja s nerazvijenom komunalnom i drugom infrastrukturom. Oko 90% ukupnog nacionalnog teritorija predstavlja ruralni prostor. Tu živi približno 40% ukupnog hrvatskog stanovništva. Već sama ta činjenica upozorava na dimenziju problema koji ima svoju demografsku, socijalnu, gospodarsku, infrastrukturnu, agrarnu i ekološku komponentu.

Jedan od temeljnih dokumenata reforme agrara u Hrvatskoj jest Zakon o državnoj potpore u poljoprivredi, ribarstvu i šumarstvu (N.N. 87/02) kojeg je u srpnju 2003. godine usvojio Hrvatski sabor.

Sustav potpore predviđa četiri modela: model poticanja proizvodnje, model kapitalnih ulaganja, model potpore dohotku te model ruralnog razvitka. Model potpore ruralnom razvitku sadrži tri programa:

- a) Razvitak seoskog prostora,
- b) Očuvanje autohtonih pasmina,
- c) Marketinška priprema proizvoda z tržište

Ciljevi razvoja ruralnog prostora imaju ekonomske i socijalne karakteristike, a usmjereni su razvitku prostora i ljudskih resursa:

- 1) Obnovljeno i razvijeno selo
- 2) Zaštićen i očvan okoliš
- 3) Poboljšana infrastruktura
- 4) Povećan životni standard
- 5) Povećana inventivnost i kreativnost

Ciljevi se ostvaruju kroz prioritete i mjere provedbe. Neki od očito potrebnih ciljeva kao što je pomlađivanje sela i pokretanje procesa populacije sela skriven je zapravo u prioritetima i mjerama ciljeva 4. i 5. Kod određivanja i definiranja ciljeva gledalo se je da ciljevi budu mjerljivi u razdoblju od slijedeće 3 godine, a velik dio mjerljivih efekata ostvarit će se u duljem razdoblju.

Kao razvojne mogućnosti ovog područja prepoznaju se u neokrnjenoj prirodi, nezaposlenoj radnoj snazi, izvorima pitke vode, prirodno dobivenoj hrani, komparativnim prednostima u razvoju stočarstva, svinjogojstvo, povrtlarstva, vinogradarstva, voćarstva, pčelarstva, motiviranim pojedincima, prirodnim uvjetima za razvoj izletničkog turizma, blizini većih gradova, blizini turističkih područja, prirodnim uvjetima za razvoj zdravstvenog turizma, te dobroj i jednakomjernoj naseljenosti u općini.

Strateški razvojne mjere:

- Prilagođavanje gospodarstva uvjetima i osobitostima prostora, a naročito s gledišta nosivog kapaciteta prostora, integriranosti u strukture naselja i krajobraza, cestovne mreže, zaštite prostora i stvaranja prihoda iz domicilnih resursa.
- Strateški je interes da se površine za razvoj i ostvarenje novih programa traže prvenstveno unutar formiranog i komunalno opremljenog prostora naselja. Ključni čimbenik zauzimanja prostora je opremanje komunalnom infrastrukturom. Stoga je potrebno odrediti granične kapacitete prostornih struktura i sustava preko kojih razvoj zahtijeva velike sustavne promjene, novi prostor i velika ulaganja.
- Područje naselja; pažnju je potrebno posvetiti funkcionalnim i oblikovnim komponentama uređenja naselja i okoliša, cjelovito planiranje prometnog i drugih infrastrukturnih sustava koji nadilaze lokalnu razinu i koji izazivaju konflikte u prostoru (prometna čvorišta, prometno gospodarske zone, luke, infrastruktura državnog značenja, zaštita šumskih i poljodjelskih resursa i sl.), rubne zone naselja, u pravilu neprimjereno izgrađene (često bespravne) i neopremljene, potrebno je integrirati u urbani sustav i poboljšati standard opreme, ispitati iskoristivost postojećih i opravdanost izgradnje novih radnih i drugih zona te ukupnu gospodarsku fizionomiju naselja s ciljem povećanja kvalitete života i racionalizacije korištenja prostora, oblikovna komponenta zastupljena u povijesnoj, graditeljskoj, prirodnoj i ukupnoj kulturnoj baštini naselja i okolice, kao i prisustvo urbanog zelenila, važne su stavke identiteta naselja.
- Krajobraz; prirodne krajolike treba sačuvati, osigurati prirodnu raznolikost i biotički potencijal, posebno onaj koji predstavlja specifičnost područja, a na područjima na kojima je krajolik oštećen treba provesti sanacijske mjere.
- Zaštita graditeljske baštine; primjena načela integralne aktivne zaštite radi izbjegavanja ili smanjivanja mogućih sukoba interesa u procesima zaštite graditeljske baštine u zaštićenim područjima ili zonama, prostorno planska zaštita graditeljske baštine podrazumijeva sustavno uključivanje baštine u sve relevantne prostorne i urbanističke planove, izradu posebnih integralnih planova za zaštićena područja i dosljednu provedbu donesenih planskih dokumenata.
- Krajobraz užeg područja naselja; poštivati jedinstvenost naselja, njegovu povijesnu slojevitost, vrednovati prirodni i kultivirani krajolik (krajobrazna osnova područja).

Gore spomenute razvojne mjere trebaju se sastojati u sljedećem:

1. Nastaviti sa izradom prostorno-planske i projektne dokumentacije i na taj način stvoriti uvjete za brže ishođenje građevnih i ostalih dozvola za građenje
2. Izgradnja komunalne infrastrukture na tim područjima kao jedan od temeljnih uvjeta svekolikog razvitka.
3. osnivanje Upravljačkog odbora za provedbu PUR-a sa susjednim gradom Triljem
4. Definiranje zajedničkih gospodarskih i infrastrukturnih projekata sa Triljem,
5. međusobna suradnja JLS uključenih u PUR i poticanje razvoja u smjeru definiranih generalnih proizvoda
6. 40% izdvajanja novca iz proračuna za poduzetničke poticaje i gospodarske programe
7. stavljanje u funkciju neiskorištenih gospodarskih kapaciteta (općinsko zemljište)
8. Izgradnja objekata društvenih djelatnosti i društvenog standarda i dodatno subvencioniranje djelatnika u tim oblastima posebice u manje razvijenim djelovima Općine.

9. Stimuliranje izgradnje obiteljskih kuća, poticanje razvitka mješovitih obiteljskih gospodarstava, raznih vrsta proizvodnog i drugog zanatstva i sl.
10. Niža stopa (razina) plaćanja naknada ili drugih poreznih obveza iz nadležnosti Općine za djelatnosti koje se obavljaju na području Općine ili djelatnika koji rade na području Općine.
11. Stimuliranje utemeljivanja i razvitka malog poduzetništva (subvencioniranjem kamata na namjenske kredite i sl), te kod toga voditi računa o uskađivanju tih mjera s mjerama koje će se donositi na razini Županije i Države.
12. Stimuliranje utemeljenja i razvitka gospodarskih subjekata i u području proizvodnje i području usluga, čija je djelatnost sukladna suvremenim tržišnim i tehničkim kretanjima i posebice onih koji će imati izravnih ili neizravnih pozitivnih utjecaja na razvitak ostalog gospodarstva i ukupni društveni razvitak.
13. Poticanje utemeljenja i razvitka onih vrsta proizvodnji i usluga koje će doprinostiti obogaćivanju turističkih ponuda
14. Poticanje mladih nadarenih i ambicioznih učenika i studenata s područja Općine i praćenje njihovog razvitka, a u cilju njihovog budućeg angažiranja na ključnim mjestima u gospodarskim subjektima ili u društvenim djelatnostima.

Osim gore navedenih uvjeta svaka izgradnja elektroenergetskih objekata mora biti usklađena sa odredbama iz slijedećih zakona i propisa:

1. Zakon o prostornom uređenju gradnji, "Narodne novine" R.H. br. 153/13.
2. Zakon o zaštiti od požara, "Narodne novine" R.H. br.58/93, 33/05 i 107/07
3. Zakon o zaštiti na radu, "Narodne novine" R.H. br.59/96, 94/96 i 114/03
4. Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja, "Narodne novine" R.H. br.204/03.

I na kraju potrebno je upozoriti na potrebu kontinuiranog praćenja navedenih mjera u budućnosti s ciljem njihova usklađivanja s aktualnim kretanjima i prilagođavanju mjera koje će se donositi na razini Splitsko dalmatinske županije i Republike Hrvatske.

2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini lokalne samouprave

Kako je prostorno planska dokumentacija Općine Otok, Prostorni plan uređenja uređenja Općine Otok donešen 2006. godine, a objavljen u " Službenom glasniku Općine Otok", broj 03/2006., te njegove Izmjene i dopune donešene 2010. godine, a objavljene u „Službenom glasniku Općine Otok“ broj 03/2010, relativno starijeg datuma postojeća prostorno planska rješenja preispitana su u odnosu na postojeće probleme naselja, posebne glede dispozicije i veličine građevinskog područja. Naime, nametnula se potreba izmjene i dopune postojećeg Prostornog plana uređenja Općine Otok, a čija Odluka o izradi je u fazi pripreme i donošenja do kraja 2014. godine .

Razlozi za izmjenu su slijedeći:

- Novi Zakon o gradnji (NN 153/13),
- 0 - Novi Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13),

- 1 - Donesene izmjene i dopune Prostornog plana Splitsko- dalmatinske županije
- 2 ("Službeni glasnik Splitsko-dalmatinske županije", broj 1/03, 8/04, 5/05, 5/06, 13/07,
- 3 9/13),
- 4 - Novi Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima (NN 79/14),
- 5 - Preispitivanje mogućnosti ukidanja pojedinih UPU-ova,
- 6 - Planska projekcija prostornih planova proteže se inače na vremensko razdoblje od 20-30 godina , no u praksi se pokazalo da postoje opravdani razlozi za noveliranje planova svakih 5 godina.

Izrada novih te izmjena i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja, a na osnovu prethodno navedenog u ovom Izvješću trebali bi polaziti od navedenih odrednica:

- a) težiti otvaranju novih radnih mjesta u malom poduzetništvu kroz uređenje i opremanje gospodarsko - servisnih zona;
- b) prevladati prometnu, a time i gospodarsku izoliranost rekonstrukcijom i sanacijom postojećih cesta
- c) raditi na komunalnom opremanju novih područja izgradnje
- d) osigurati povoljnu investicijsku klimu i rast investicija uz očuvanje ekoloških i krajobraznih vrijednosti
- e) poticati razvoj poljoprivrede kao komplementarne djelatnosti
- f) osiguranje alternativnih izvora energije kroz izgradnju postrojenja solarne fotonaponske elektrane
- g) osigurati trajno i kvalitetno gospodarenje otpada sukladno planu gospodarenja otpadom vodeći računa o razvoju projekta gospodarenja otpadom u Splitsko - dalmatinskoj županiji

Temeljem Izvješća o stanju u prostoru i Prostornoga plana uređenja Općine Otok u slijedećem četverogodišnjem razdoblju, provodit će se uređenje prostora Općine.

Prijedlog izrade drugih razvojnih dokumenata i programa (studije istraživanja, razvojne koncepcije) s osnovnim polazištima

Od razvojnih dokumenata i programa Općina Otok je izradila slijedeće dokumente:

- Program ukupnog razvoja grada Trilja i općine Otok
- Procjenu ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća, Plan civilne zaštite i spašavanja
- Plan i procjena zaštite od požara
- Plan gospodarenja otpadom za razdoblje 2009. - 2017.

Prioritetne aktivnosti u provođenju dokumenata prostornog uređenja (sanacija degradiranih područja, sprječavanje negativnih procesa i ostvarivanje uvjeta za daljnji prostorni razvoj)

Drugim Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Otok ostvarit će se uvjeti za daljnji prostorni razvoj Općine Otok, te su one prioritetna aktivnost.

Aktivnosti za unapređenje sustava prostornog uređenja

Jedna od aktivnosti za unapređenje sustava prostornog uređenja je i izrada ovoga Izvješća o stanju u prostoru Općine Otok.

Općina Otok je posljednje dokumente za praćenje stanja u prostoru (Izvješće o stanju u prostoru i Program mjera za unapređenje stanja u prostoru) donijela 25. studenoga 2005. godine koji su objavljeni u "Službenome glasniku Općine Otok", broj 6 od 25. studenoga 2005. godine, te Izvješće o stanju u prostoru za razdoblje od 2010. do 2014. godine 15. rujna 2010. godine koje je objavljeno u „Službenom glasniku Općine Otok“ broj 05/10.

Program izgradnje i rekonstrukcije (projekti infrastrukture)

Izvješćem se predviđa slijedeći program gradnje i rekonstrukcije građevina na području Općine Otok u sljedećem četverogodišnjem razdoblju. Programi gradnje se razlikuju prema načinu financiranja.

U skladu sa odredbama Zakona o komunalnom gospodarstvu ovim Izvješćem predviđaju se aktivnosti na uređenju građevinskog zemljišta koje obuhvaćaju:

- Aktivnosti na održavanju uređenog građevinskog zemljišta i
- Aktivnosti uređenja građevinskog zemljišta izgradnjom i dogradnjom objekta i uređaja komunalne infrastrukture

Uređeno građevinsko zemljište treba udovoljavati kriterijima naplate komunalne naknade.

Stanje u oblasti komunalne infrastrukture na području općine djelomično zadovoljava.

Prostorni plan utvrđuje prostor i uvjete za gradnju i uređenje:

- cestovne mreže i prometnih objekata,
- elektroenergetske mreže i objekata elektroopskrbe,
- alternativnih izvora energije,
- mreže i uređaja vodoopskrbe i odvodnje,
- mreže telekomunikacija.

Koridori elektroenergetskih vodova trebaju se odrediti s obzirom na dva uvjeta:

- zadovoljenje tehničko-tehnoloških kriterija
- sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš

Osim preporučenih širina koridora kod približavanja vodova drugim objektima ili prelaska prometnica, ali i kod međusobnih križanja vodova obavezno je pridržavati se sigurnosnih visina i udaljenosti prema tehničkim normativima za izgradnju nadzemnih vodova nazivnih napona od 1 kV do 400 kV.

Ispod i u blizini dalekovoda, posebno u navedenim koridorima ne bi trebalo dozvoliti bilo kakvu izgradnju stambenih, poslovnih pa ni industrijskih objekata.

U okviru pojedinih konzumnih područja lokacije trafostanica su određene približno, a precizne lokacije će biti definirane planovima nižeg reda, odnosno u postupku izdavanja lokacijske dozvole.

Za sve trafostanice je potrebno osigurati pristup kamionima.

Cestovni promet

Cestovni promet je isključivi način povezivanja svih dijelova područja općine Otok.

Planirana i izgrađena cestovna mreža razvrstana je prema funkcionalnom značenju i očekivanom prometnom opterećenju na slijedeće kategorije

- županijske ceste,
- lokalne ceste,
- nekategorizirane ceste i planinski protupožarni i gospodarski putovi

Određeni broj cestovnih pravaca je bio oštećen i istrošen pa je prije tri godine izvršena rekonstrukcija i sanacija tih cestovnih pravaca.

Od ostalih lokalnih cesta su rekonstruirane slijedeće:

Sinj - Otok 6740/1
Korita - Ruda 6743/1
Ruda - Vrbač 67044/1
Ruda - Voštane 67045/1

Alternativnu trasu postojećoj prometnici Han - Otok - Trilj čini planirana županijska cesta predviđena uz kanalsku mrežu u sinjskom polju, koja bi predstavljala obilaznicu samog općinskog središta i naselja Udovičić.

Dakle, okosnicu buduće prometne mreže općinskog područja čine rekonstruirane postojeće ceste (korekcija nepovoljnih građevinskih elemenata i trasa te njihova modernizacija) i planirana obilaznica naselja Otok i Udovičić.

Planom je predviđena i zaobilaznica naseljenog dijela Bašić - Dževrnja Viro (neposredno uz poslovnu zonu Plavšina Doca).

Prostornim planom utvrđene su moguće etape razvitka prometne mreže općine Otok.

I ETAPA; podrazumijeva mjestimično proširenje postojećih prometnica, izradu nogostupa

II ETAPA; i javne rasvjete te izradu manjih parkirališta uz postojeće prometnice konačno stanje postiže se izgradnjom zaobilaznice Otoka čime dionica županijske ceste više neće prolaziti užim područjem naselja. Potrebno je projektirati kvalitetene ulaze i izlaze s postojeće županijske ceste na zaobilaznicu

Posebno važan prometni pravac, u svrhu aktiviranja priplaninskog dijela općine jest pravac Obrovac Sinjski - Voštane koji se spaja s lokalnom prometnicom za naselje Ruda.

Županijske ceste imaju funkciju međusobnog povezivanja naselja unutar regije, a lokalne ceste imaju funkciju povezivanja naselja međusobno i omogućavaju pristup na prometnice višeg reda. Za kvalitetnije povezivanje svih općinskih naselja međusobno i sa općinskim središtem, potrebno je rekonstruirati niz lokalnih cestovnih pravaca.

Na postojećoj cestovnoj mreži županijskog i lokalnog značaja predviđeni su slijedeći zahvati

- korekcija nepovoljnih građevinskih elemenata, trasa, prvenstveno na mjestima gdje su najčešće prometne nezgode (proširenje profila cesta, povećanje horizontalnih i vertikalnih radijusa i sl.),
- modernizacija (asfaltiranje) preostalih važnijih lokalnih cesta sa tucaničkim kolnikom

Za potrebe poljoprivredne proizvodnje i osiguranje potpunijeg korištenja poljoprivrednih resursa područja predviđa se rekonstrukcija gospodarskih putova.

U svrhu oživljavanja specifičnih vidova turizma i rekreacije utvrđeni su planinski (ujedno i protupožarni) putovi.

U Prostornom planu utvrđeni su zaštitni kondori koje je potrebno rezervirati i očuvati za izgradnju planirane, te proširenje i modernizaciju postojeće cestovne mreže u dugoročnoj perspektivi.

Prostornim planom određeni su slijedeći zaštitim koridori za

- planiranu županijsku cestu (obilaznica Otoka) 50 m,
- planirane lokalne ceste 30 m,
- planirane ostale ceste 25 m

Gradnja benzinske postaje predviđa se na području naselja Otok posebno značajna za opskrbni prometni prsten oko Sinjskog polja, potez Han - Gala - Otok tj. njena funkcija bi posebno došla do izražaja u opskrbi poljoprivredne mehanizacije gorivom. Pored navedene uloge njena važnost se ističe i u povezivanju sjevernih dijelova Županije splitsko-dalmatinske s pravcima prema Livnu i Tomislavgradu. Ovo je naročito došlo do izražaja kod rekonstrukcije mosta u Trilju, čime je prometna mreža na sjevernom obodu sinjskog polja afirmirana kao značajna alternativa.

Uz ugostiteljske građevine, benzinske i servisne postaje i druge građevine pokraj cestovnih prometnica, radi čije djelatnosti dolazi do zadržavanja vozila, potrebno je osigurati posebne površine za parkiranje i zaustavljanje vozila izvan kolnika, a u skladu s važećim normativima.

U općinskom središtu, Otoku, predviđa se uređenje autobusnog stajališta. Autobusna stajališta na dijelu županijske ceste moraju se graditi izvan kolnika.

U prostornom planu je predviđen daljnji razvoj i unapređenje sistema javnog prijevoza.

Elektroopskrba

Programu korištenja obnovljivih izvora energije daje se poseban značaj zbog velikih resursnih potencijala prostora Županije obnovljivim izvorima energije i ekoloških podobnosti njihovih programa (tehničko-tehnoloških procesa pretvorbe energije). Program korištenja energije vjetra određen je PPSDŽ definiranjem makrolokacija tog sustava u granicama kojih će se detaljno izvršiti istraživanje, s aspekta korištenja i namjene prostora, za detaljno određenje prostora za smještaj vjetroagregata i pratećih sadržaja.

Predviđena je lokacija za vjetroelektranu Ruda - Otok snage veće od 20MW. S obzirom da se elektrane mogu graditi i etapno odnosi se na konačnu instaliranu snagu.

Vjetroelektrana se gradi izvan granica građevinskog područja. Površine za izgradnju vjetroelektrana određuju se unutar utvrđenih makrolokacija u grafičkom dijelu PPSDŽ. Stručnim podlogama temeljem kojih se utvrđuje lokacijska dozvola rješavaju se i uvjeti i kriteriji za izgradnju transformatorske stanice i rasklopnih postrojenja, prijenosnih sustava i prometnog rješenja.

Uvjeti i kriteriji za određivanje ovih površina su:

- provedeni istražni radovi,
- ovi objekti ne mogu se graditi na područjima izvorišta voda, zaštićenih dijelova prirode i krajobraznih vrijednosti,
- veličinu i smještaj površina odrediti sukladno analizi zona vizualnog utjecaja,
- vjetroelektrane i ostali pogoni za korištenje energije vjetra koji se planiraju u obalnom dijelu ne smiju biti vidljivi s obale i okolnog akvatorija
- površine odrediti na način da ne stvaraju konflikte s telekomunikacijskim i elektroenergetskim prijenosnim sustavima,
- vjetroelektrane se sastoje od više vjetroagregata i prostor između vjetroagregata je slobodan i koristi se u skladu s namjenom prostora,
- površine vjetroelektrana ne mogu se ograđivati,
- interni rasplet elektroenergetske mreže u vjetroelektrani mora biti kabliran,
- predmet zahvata u smislu građenja je izgradnja vjetroagregata pristupnih putova, kabliranja i TS,
- nakon isteka roka amortizacije objekti se moraju zamijeniti ili ukloniti, te zemljište privesti prijašnjoj namjeni,
- udaljenost vjetroagregata od prometnica visoke razine uslužnosti (autocesta, cesta rezervirana za promet motornih vozila) je minimalno 500 metara zračne linije,
- udaljenost od ostalih prometnica minimalno 200 metara zračne udaljenosti,
- udaljenost vjetroagregata od granice naselja i turističkih zona minimalno 500 metara zračne udaljenosti

- ovi objekti grade se u skladu sa ekološkim kriterijima i mjerama zaštite okoliša. Prilikom formiranja područja za gradnju vjetroelektrana (i drugih obnovljivih izvora energije) potrebno je nadležnom konzervatorskom odjelu dostaviti planove postavljanja mjernih stupova te korištenja i probijanja pristupnih puteva s obzirom da su već u toj fazi moguće devastacije i štete na kulturnoj baštini, u prvom redu arheološkim lokalitetima.

Za potrebe izgradnje, montaže opreme i održavanja vjetroelektrana dozvoljava se izgradnja prilaznih makadamskih puteva unutar prostora vjetroparkova. Priključak na javnu cestu moguć je uz suglasnost nadležnog društva za upravljanje, građenje i održavanje pripadne javne ceste i u skladu s važećim propisima.

Povezivanje, odnosno priključak vjetroelektrane na elektroenergetsku mrežu sastoji se od: pripadajuće trafostanice smještene u granici obuhvata planirane vjetroelektrane i priključnog dalekovoda/kabela na postojeći ili planirani dalekovod ili na postojeću ili planiranu trafostanicu.

Način priključenja i trasu priključnog dalekovoda/kabela treba uskladiti sa ovlaštenim operatorom prijenosnog ili distribucijskog sustava te ishoditi njegovo pozitivno mišljenje.

Vjetroelektrane nije dozvoljeno graditi na osobito vrijednom poljoprivrednom zemljištu (P1) i vrijednom obradivom zemljištu (P2) i površinama pod višegodišnjim nasadima koji su dio tradicijskog identiteta agrikolturnog krajolika.

U postupku konačnog određivanja površina za gradnju vjetroelektrana osobito je potrebno valorizirati površine šuma i šumskog zemljišta u svrhu očuvanja stabilnosti i bioraznolikosti šumskog ekosustava, na način da se ne usitnjavaju šumski ekosustavi i ne umanjuju boniteti staništa divljih životinja.

Unutar površina određenih kao makrolokacije za izgradnju vjetroelektrana, površine šuma i šumskih zemljišta tretiraju se kao površine u istraživanju.

Program korištenja hidroenergije koji se zasniva na vodnom sustavu rijeke Cetine – prirodni protok, gotovo je u cijelosti iskorišten u smislu proizvodnje električne energije. Mogućnost dodatnog iskorištenja hidropotencijala Županije (rijeke Cetine i njenih pritoka i rijeke Jadro) određuje se mogućnošću izgradnje ograničenog broja malih hidroelektrana, koje ne smiju imati utjecaj na ukupni režim vodotoka, zaštitnih dijelova prirode i krajobraznih vrijednosti.

Zbog izuzetnog značaja vode kao resursa, te moguće promjene režima voda u vodotocima, utjecaja na floru i faunu, izrada i provedba prethodnih poslova na izgradnji malih hidroelektrana mora podrazumijevati i izradu Studije o utjecaju promjene režima voda i utjecaja na floru i faunu vodotoka.

Za gradnju malih hidroelektrana ne smiju se koristiti područja izvorišta, područja krajobraznih vrijednosti, te zaštićene prirodne vrijednosti zaštićeni dijelovi prirode, a što će se utvrditi prostornim planovima uređenja gradova i općina.

U svrhu gradnje i korištenja malih hidroelektrana nije dozvoljeno graditi nove akumulacije i mijenjati vodotokove te vršiti radnje koje mogu oštetiti korita i obale vodotoka i jezera, odnosno korita kanala, tunela, akumulacija i retencija ili smetati slobodnom proticanju voda.

Planirani elektroenergetski objekti:

- RHE Korita: povećanje snage, mogućnost izgradnje RHE Korita, 650 MW, spojni dvosistemski 400 kV dalekovod, strojarnica RHE Korita-TS Konjsko 400/220/110 KV.

Potencijalne lokacije za male hidroelektrane (MHE)

1. MHE Ruda 2: vodotok Ruda Velika: 415 Kw
2. MHE Ruda 3: vodotok Ruda Velika: 149 Kw

Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba područja bivše općine Sinj odvijat će se putem tri vodoopskrbna sustava, odnosno njihovih podsustava:

1/ Vodoopskrbi sustav "RUDA"

- podsustav "Ruda - Sinj - Splitska Zagora"
  - podsustav "Otok - Gala - Obrovac - Bajagić"
  - podsustav "Sinj - Dicmo - Bisko"
  - podsustav "Čačvina - Velić - Vrpolje"
- 2/ Vodoopskrbi sustav "KOSINAC"
- podsustav Kosinac - Hrvace
  - podsustav Kosinac - Gljev
  - podsustav Kosinac - Bajagić(visoka zona) - Čačijin Dolac
- 3/ Vodoopskrbi sustav "ŠILOVKA"
- podsustav "Bitelić - Rumin - Bajagić"

Područje koje pokrivaju vodoopskrbni sustavi "Ruda" i "Kosinac" obuhvaćaju grad Sinj sa novo ustrojenim općinama sinjskog područja Trilj, Otok, Hrvace i Dicmo, te općine splitske Zagore Klis i Muć i dio Kaštelanske Zagore.

Vodoopskrba općine Otok i pripadajućih naselja odvija se putem vodoopskrbnog sustava "Ruda", odnosno podsustava:

"Ruda - Sinj - Splitska Zagora",
"Otok - Gala - Obrovac - Bajagić"

Izgradnjom HE "Orlovac", odnosno izgradnjom tunela za potrebe HE "Orlovac", naišlo se na znatne količine podzemne vode. Ista je iskorištena te je u tunelu izgrađen zahvat i crpna stanica "Ruda" za potrebe vodoopskrbe dijela naselja bivše općine Sinj i zagorskog dijela bivše općine Solin.

Analizom kapaciteta i iskorištenosti izvora Kosinac pokazalo se da na samom izvoru postoje rezervne količine koje se mogu iskoristiti za vodoopskrbu. Obzirom na položaj samog izvorišta u odnosu na naselja za koja je potrebno riješiti problem vodoopskrbe, za visoku zonu Obrovca i Bajagića, dijela visoke zone Gale, kao i za naselje Gljev predviđena je opskrba iz sustava Kosinac. Niska zona ovih naselja ostala bi i dalje na opskrbi iz vodospreme "Otok" odnosno sustava Ruda.

Odvodnja

Obzirom na raspored stanovnika i međusobni položaj naselja moguće je analizirati rješenje u kojem je kanalizacijska mreža pojedinih naselja međusobno povezana putem niza crpnih stanica, tako da sve otpadne vode gravitiraju na zajednički uređaj za pročišćavanje. Isto tako je moguće rješenje u kojem se gradi više manjih uređaja za pročišćavanje, tako da pojedina naselja gravitiraju lokalnom uređaju za pročišćavanje.

Rješenjem kanalizacijskog sustava nisu obuhvaćena izdvojena naselja i lokacije, kao što su naselje Korita i zaseoci Bitunjac, Kamber, Rosandići, Crljeni, Dolac, Putnik, Projići, Botice. S obzirom na mali broj planiranih stanovnika, odnosno male količine otpadnih voda, takve izdvojene cjeline daleko je povoljnije rješavati samostalno, na način da se zadovolji sva važeća zakonska regulativa.

Mogući recipijenti na području općine Otok su rijeka Cetina i njen pritok Ruda, kao i pritok Rude - Ovrlja, koji su u Državnom planu za zaštitu voda (NN S/99) svrstani u II kategoriju voda.

NASELJE GALA

Naselje Gala je smješteno sjeverno od naselja Otok. Noviji dio naselja prati cestu, a stariji dio se skupio u zaseocima pri padini Kamešničkih poda. S obzirom na lokaciju uređaja glavni pravac kretanja otpadne vode je prema planiranoj kanalizaciji Otoka. Glavni kolektor se planira položiti dijelom uz prometnicu Han - Otok - Trilj, a dijelom u polju južno od prometnice, kako to zahtijevaju terenske prilike, odnosno uvjet da se što veći dio kanalizacijske mreže položi gravitacijski.

Krajnji sjevero-zapadni dio naselja pada prema Kosincu, tako da oni gravitiraju lokalnoj crpnoj stanici „Gala 2". Ona otpadnu vodu tlači do glavnog kolektora uz prometnicu. Kolektor se polaže uz prometnicu do zaseoka Boškovići, a onda ide južno od prometnice kroz polje do lokacije južno od priključka Munivrana. Tu se predviđa izgradnja crpne stanice „Gala 1" koja sve otpadne vode naselja Gala tlači prema kolektoru naselja Otok.

Kanalizacijska mreža koja se priključuje na glavni kolektor planira se u pristupnim putovima do pojedinih zaseoka.

NASELJE OTOK

Naselje Otok je centralno i ujedno najveće naselje općine. Najveći dio naselja je smješten uz prometnicu Han - Otok - Trilj i zapadno od prometnice, prema polju, odnosno prema rijeci Cetini. Manji dio naselja je smješten u priplaninskim zaseocima.

Sjeverni dio naselja i planirane radne zone Grabovine 1,2 gravitiraju crpnoj stanici „Otok 1". Toj crpnoj stanici gravitiraju i sve otpadne vode naselja Gala. Ona otpadne vode tlači do mreže naselja Otok.

Najveći dio naselja Otok gravitacijskim kolektorima se usmjerava direktno prema jugozapadnom dijelu naselja gdje se planira centralna crpna stanica naselja „Otok" koja je ujedno centralna crpna stanica cijelog sustava. Ona sve prikupljene otpadne vode tlači na uređaj za pročišćavanje.

NASELJE UDOVIČIĆ

Kanalizacijska mreža naselja Udovičić gravitira prema jugu prema lokalnom uređaju za pročišćavanje, što najbolje odgovara konfiguraciji terena naselja. Tako imamo samo jednu crpnu stanicu „Udovičić" koja je locirana južno od dijela naselja smještenog na Gradini i tlači vodu prema južnom dijelu mreže koji se gravitacijski priključuje na uređaj za pročišćavanje.

NASELJA RUDA I OVRLJE

Sustav kanalizacijske mreže naselja Ruda i Ovrlje riješen je tako da je lokacija uređaja najbolje odgovara konfiguraciji terena i smještenaje centralno u odnosu na raspored naselja. Za ovo područje je potrebno izvesti smo dvije crpne stanice - CS „Ovrlja“ i CS „Ruda“

Glavni kolektori istočnog i zapadnog dijela kanalizacijskog sustava položeni su dijelom uz postojeću prometnicu, a dijelom i u polju južno od najnižih građevina.

Potreba pribavljanja podataka i stručnih podloga za izradu dokumenata prostornoga uređenja

Za potrebe izrade dokumenata prostornoga uređenja potrebno je nastaviti sa sustavnim sređivanjem potrebnih geodetsko katastarskih podloga, s tim da će kao i do sada prioritet imati ona područja kojih izgradnja bude neposredno planirana.

Općina Otok je izradila Registar građevinskih čestica za sve čestice koje se nalaze u građevinskom području.

Za cijelo područje općine postoje ove karte iz 1983. godine izrađene prema snimkama iz 1973. godine.

Katastarski planovi 1:2.880

Za cijelo područje postoje ove katastarske podloge

Topografske karte 1:25.000

Digitalizirani katastarski planovi 1:1.000

Radi boljšega praćenja stanja u prostora i provedbe dokumenata prostornoga uređenja potrebno je evidentirati stanje u prostoru i voditi dokumentaciju prostora.

Radi svrhovitoga gospodarenja i zaštite prostora potrebno je naročito izraditi stručne podloge i to:

- katastar podzemnih instalacija

- katastar cesta

- registar zaštićenih i evidentiranih spomenika kulture i prirode

- evidenciju imovinsko pravnog stanja zemljišta

- katastar zaštićenih poljoprivrednih i šumskih površina

- katastar emisija u okoliš

Potrebu pribavljanja ostalih stručnih podloga procijenit će se prema potrebi prilikom izrade dokumenata prostornoga uređenja.

Mjere od važnosti za izradu i donošenje dokumenata prostornoga uređenja

Dokumenti prostornog uređenja izrađuju se sukladno Pravilniku o sadržaju , mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima, i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, broj 106/98, 39/04, 45/04 i 163/04)

Planovi nižega reda (Urbanistički planovi uređenja), čija izrada se predviđa ovim Izvješćem, moraju se usuglasiti sa Prostornim planom uređenja i Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Otok.

Izrada planova nižega reda (Urbanistički planovi uređenja) temeljem Zakona o prostornome uređenju, moguća je samo ukoliko je predviđena planom širega područja odnosno u ovom slučaju Prostornim planom uređenja i Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja Općine Otok ili Izvješćem.

Donošenje dokumenata prostornog uređenja u nadležnosti je Općinskoga vijeća, a provodi se sukladno Zakonu o prostornom uređenju (Narodne novine, broj 153/13).

Donošenje Prostornoga plana uređenja Općine Otok (kao i Izmjene i dopune) u nadležnosti je Općinskog vijeća po pribavljenim suglasnostima Javnih službi.

Donošenje Urbanističkoga plana uređenja u nadležnosti je Općinskog vijeća po pribavljenim suglasnostima Javnih službi, a sve u skladu sa Prostornim planom uređenja Grada - Općine.

Odluka o donošenju dokumenata prostornoga uređenja čije donošenje je u nadležnosti Općinskoga vijeća objavljuje se u "Službenom glasniku Općine Otok".

3. PREPORUKE MJERA I AKTIVNOSTI ZA UNAPRJEĐENJE PROSTORNOG RAZVOJA

Prema podacima iz Izvješća o stanju u prostoru Splitsko-dalmatinske županije broj stanovnika 2011. godine na području županije smanjio se za 13.391 stanovnik, a na području Općine prema istim podacima broj stanovnika se također smanjio za 308 stanovnika.

Bez obzira na smanjenje broja stanovnika i gustoću naseljenosti povećat će se potrebe stanovnika vezane za: životni standard, opremljenost društvenom infrastrukturom, te opremljenost javnom i komunalnom infrastrukturom.

Osnovni uvjet za razvoj naselja na području Općine Otok je ostvariti planirani gospodarski razvoj koji će omogućiti povećanje životnog standarda, odnosno podići kvalitetu života stanovnika Općine Otok. Planirani gospodarski razvoj utjecat će i na poboljšanje razine komunalne opremljenosti.

Buduće korištenje i uređenje prostora prioritetno će se temeljiti na korištenju rezervi postojećih, već izgrađenih struktura naselja za djelatnosti i stanovanje, sa osobitim naglaskom na unapređenje već izgrađenih područja. Poljoprivredne površine potrebno je sačuvati od prenamjene, a šumsko zemljište potrebno je pošumljavati i obnoviti. Naročita pažnja biti će usmjerena na buduće racionalno korištenje i zaštitu obale i obalnog pojasa.

U predstojećem planskom razdoblju osnovni je cilj prostorne politike općine Otok unapređenje postojećeg stanja u prostoru, te racionalno korištenje preostalih prostornih resursa. Usmjeravanje razvoja općine u skladu sa načelima održivog prostornog planiranja zasniva se na poboljšanju već izgrađenih naselja i dijelova naselja, njihovim opremanjem komunalnom infrastrukturom i centralnim funkcijama naselja, te pažljivo balansiranim budućim razvojem.

Budući razvoj naselja usmjeravati će se na slijedećim principima:

- Poticanje funkcija stalnog stanovanja u već izgrađenim objektima, specifičnim politikama općine i organizacijom prostora;
- Funkciju stanovanja razvijati korištenjem postojećih prostornih struktura naselja uz pretežnu obnovu postojećeg graditeljskog fonda;

- Zadržavanje autentične fizionomije povijesnih naselja ;
- Prioritetno urbano opremanje izgrađenih dijelova naselja.

Za izradu dokumenata prostornog uređenja potrebno je pribaviti podatke i stručne podloge kojima se unapređuje stanje u prostoru:

- pribavljanje ažurnih topografskih i katastarskih karata,
- izrada izvješća o stanju okoliša s izmjenama i dopunama, - pribaviti i ažurirati pokazatelje postojećeg stanja u okolišu (prvenstveno infrastrukturnih objekata),
- ažurirati demografske podatke vezano na novi Popis stanovništva 2011. godine.
- ažurirane kartografske podloge u digitalnom obliku, gdje se prvenstveno misli na digitalni katastar cijelog područja Općine, te nove detaljne topografske karte u mjerilu 1: 25000,
- druge dokumente i studije uvjetovane važećim propisima,
- ostale podloge.

Potrebno je i nadalje sustavno unaprjeđivati razvoj programa i projekata za uključivanja u sufinancirane projekte, uz optimiziranje korištenja unutarnjih i vanjskih resursa, regionalne infrastrukture, sa aktivnom promocijom općinskih interesa. Potreba je općine Otok, kao dijela Splitsko-dalmatinske županije, poduzimanje aktivnosti korištenja regionalnih institucija međunarodne suradnje u cilju sudjelovanja u projektima koji se financiraju iz strukturnih i kohezijskih fondova Europske unije.

U tu svrhu neophodno je postojanje kvalitetne dokumentacije i akata prostornog uređenja kao preduvjet za privlačenje domaćih i stranih investitora i realizacije svih vrsta projekata. Potrebno je također postepeno uvođenje geo - informacijskog sustava, kojem bi se svi podaci (demografski, izgrađenost i sl.) vezali na podloge prostorno planske dokumentacije. Sustav je potrebno uvoditi postupno, i u geografskom i u sektorskom smislu, kao i u razvoju edukacije javne uprave i stanovništva u korištenju geo - informacijskog sustava. Potrebno je u tome surađivati sa tvrtkama sa javnim ovlastima, vezano na infrastrukturne podatke. Potrebno je sustavno pratiti i ažurirati stanje u prostoru podacima vezanima na izdavanje dokumenata kojima se odobrava građenje, inspeksijskih nadzora, kako bi isti bili na raspolaganju Općini. Također, potrebno je objediniti i iskoristiti svu postojeću dokumentaciju, analize i studije koje se bave ili imaju utjecaja na prostorno uređenje cijelog područja i dijelova područja općine.

U cilju unapređenja održivog razvoja u prostoru općine Otok nužno je sustavno provoditi mjere zaštite okoliša, prirode i kulturne baštine, korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, unapređenja prometne i komunalne infrastrukture i prometne pristupačnosti.

V. IZVORI PODATAKA

REPUBLIKA HRVATSKA

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske; Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 27. lipnja 1997. godine;
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN 50/99;

3. Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske; Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, prosinac 2012. godine;
4. Odluka o izradi Izmjene i dopune Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN 96/12;
5. Odluka o izradi Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN 96/12;
6. Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske, 2011. - 2013., Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, svibanj 2010. godine;
7. Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske, NN 130/09;
8. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, NN 30/09;
9. Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, NN 143/08;
10. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, NN 130/05;
11. Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. - 2015. godine, NN 85/07, 126/10 i 31/1; 12. Strategija poljoprivrede i ribarstva Republike Hrvatske, NN 89/02;
13. Nacionalna strategija zaštite okoliša, NN 46/02;
14. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, NN 139/99;
15. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. godine, Državni zavod za statistiku, lipanj 2002. godine;
16. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011. godine, Državni zavod za statistiku, 17. prosinca 2012. godine;
17. Prostorni plan Splitsko - dalmatinske županije, "Službeni glasnik" Splitsko-dalmatinske županije, broj 01/03, 08/04, 05/05, 05/06, 13/07 i 09/13;
18. Izvješće o stanju okoliša u Splitsko-dalmatinskoj županiji za razdoblje 2008. - 2011. godine, "Službeni glasnik" Splitsko-dalmatinske županije, broj 12/12;
19. Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Splitsko - dalmatinske županije za razdoblje 2006. - 2009. godine, "Službeni glasnik" Splitsko-dalmatinske županije, m broj 07/06;
20. Plan gospodarenja otpadom u Splitsko - dalmatinske županiji za razdoblje 2007. - 2015. godine, "Službeni glasnik" Splitsko - dalmatinske županije, broj 01/08;

POPIS ZAKONA I PROPISA POŠTIVANIH U IZRADI IZVJEŠĆA:

- a) Zakon o prostornom uređenju i Zakon o gradnji (NN 153/13);
- b) Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 48/2014);
- c) Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10 i 145/10).

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Ako u četverogodišnjem razdoblju Općinsko vijeće ocjeni potrebnim pristupiti izradi dokumenata prostornog uređenja koji nisu navedeni u ovom Izvješću predložiti će

Općinskom vijeću donošenje dopuna ili izmjena Izvješća o stanju u prostoru Općine Otok.

Četverogodišnje izvješće o stanju u prostoru Općine Otok stupa na snagu osmim danom nakon donošenja, a objavit će se u "Službenom vjesniku - glasniku Općine Otok".

Klasa:350-02/14-01/01
Urbroj:2175/04-01-14-03
Otok, 18.03. 2015.g.

PREDSJEDNIK OPĆINSKOG VIJEĆA

OPĆINE OTOK

_____

_____